

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 23. (83.) ÉVF. • 6. SZÁM • 2013. JÚNIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Tanulságok

• A ballagások és búcsúzások időszakát éljük. Szokás útravalót tenni az útra kelők tarsolyába. Számptalan alkalommal vagyunk fűltanúi a búcsúztatók ajkáról elhangzó intelmeknek, melyek irányt hivatottak mutatni.

Hogy sok biztatás feledésbe sűlyyed? A jó tanácsnak, intelemnek akkor van foganatja, ha az, akinek mondják, megszívleli.

E havi írásaink is útmutató-sok arra, miként imádkozzunk, hogyan figyeljünk gyermekeinkre, mikre lehetünk büszkék,

hogyan erősítenek a találkozá-sok, miként őrizzük meg párkap-csolataink békéjét, hogyan lehet gyűlekezetet építeni, miért fonto-sak ünnepeink, milyen értéket fedeznek fel bennünk az idege-nek, miért jó egy közösséghez tartozni, és hogy merre is tartsunk a nyáron. *Támaszkodjék szavaimra szíved, és élni fogsz* – mondja a Példabeszédek írója. Bízunk benne, hogy szerzőink erőfeszítése hasonló jó *tanulságot* ad (Péld 4,4) Olvasóinknak.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

Időutazás nagyapámmal

3

Hitvilág és világkép a gyermekrajzban

5

Egy amerikai Erdélyben

15

Amennyit teszünk a közösségért, annyit ér az életünk

20

Hova megyünk a nyáron?

21

„Ragaszkodj az intelemhez, ne térj el tőle, vigyázz reá, mert ez a te életed.” (Péld 4,13)

• Május elején összevont lelkészi értekezletekre került sor a Magyar Unitárius Egyház egyházkerülei és egyházkerülete lelkészei számára. A kolozs-tordai és a marosi egyházkörök, valamint a magyarországi egyházkerület lelkészei **2013. május 6-7-én Kolozsváron**, a küllői és a székelykeresztúri egyházkör lelkészei **2013. május 7-8-án Székelykeresztúron**, a székelyudvarhelyi és a háromszék-felsőfehéri egyházkör lelkészei **2013. május 7-8-án Kőhalomban** találkoztak.

A lelkészi értekezleteken istentiszteletekre került sor. A napirenden levő különféle főhatósági és egyházkerületi ügyek mellett az alábbi előadások hangzottak el: Nagy Mihály Zoltán *Az egyházak állami finanszírozása Romániában (Intézmények, források, személyes tapasztalatok 1990-től napjainkig)*, Furu Árpád *Gyakorlati tapasztalatok az egyházi épületek helyreállításában*, Pál János *Az Unitárius Egyház gazdaságszervező tevékenysége 1920-1940 között. Az unitárius lelkész szerepe a magyar kisebbségi közösségekben*.

Az értekezletek napirendjén szerepelt az új egyházi jogszabályok tervezetének, a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a választási szabályzat módosításának közvitája is.

• **Május 10-11-én** hatodik alkalommal rendezték meg a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban a **Vadrózsák Hagyományörző Találkozót**, melyen közel 600, népviseletbe öltözött gyermek vett részt.

A résztvevők Nagyváradról, Kolozsvárról, Olthévízről, Kobátfalváról, Siménfalváról, Etédre, Szentábrahámra, Felsőboldogfalváról, valamint Székelykeresztúrról a Petőfi Sándor Általános Iskolából, az Orbán Balázs Gimnáziumból, a Tanulók Házától, a Mezővár és a Napsugár napköziotthonból érkeztek.

• **Május 14-én Budapesten** ülésezett a **Gondviselés Segélyszervezet magyarországi egyházkerületi tagozatának** közgyűlése. A közgyűlés elfogadta az elnökség 2012. évi működési beszámolóját, ami egyben a szervezet tavalyi közhasznúsági jelentését képezi. A közgyűlés jóváhagyta a 2012. évi zárszámadást és a 2013. évi költségvetést, majd kétéves megbízási időszakra megválasztotta a Gondviselés Segélyszervezet egyházkerületi tagozatának elnökségét a következő összetétellel: Zoltán Csaba elnök, Léta Sándor alelnök, dr. Bardócz-Tódor András ügyvezető elnök, Kászoni József, Abonyi György, Hegyi Hunor és Bánó Miklós elnökségi tagok.

• **Május 18-án rendezték meg a III. János Zsigmond udvari bált** a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, melynek keretén belül maturanduszi ünnepségre is sor került. Az esemény fénypontját a 17 pár által előadott ünnepi tánc és a Maturanduszjelvények, oklevelek átadása jelentette, amelyet szabad tánc, tombolasorsolás és más szórakoztató műsorok követtek. Az udvari bál díszvendége Földes László, Hobo volt. Az eseményről bővebben a kiadvány hátsó lapján olvashatnak.

• **Május 18-án a beregi unitárius szórványban** kettős kisebbségben élő unitárius cigányság éves seregszemléjére, a **beregi pünkösdlőre** kerül sor. Idén is színvonalas rendezvénynek adott otthont a vásárosnaményi Eötvös-kúriában lévő unitárius gyülekezeti terem. A cigány fiatalok ének-számai és szavaltatai tették az eseményt emlékezetessé. A jelenlevők ez alkalommal megkoszorúzták az Orbán Balázs körúton található Orbán Balázs-emlékoszlopot. A seregszemlét bográcsos ebéddel és vigassággal zárták az ifjúsági vezető Szabó Elemér udvarán. Az ünnep szombatján tartott egész na-

pos rendezvény élményt, lelki töltetet nyújtott a küzdelmes hétköznapiak, a kisebbségi lét ünneptelenségének elviselésére.

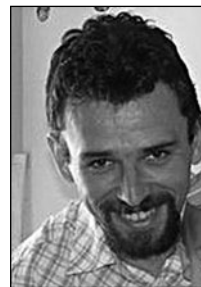
• **Május 25-én a budapesti Bartók Béla Unitárius Egyházköz-ségben** Unitáriusoknál a népfőiskoláról – Grundtvígtól Balázs Ferencig címmel tartottak előadássorozatot. Dániában végzett népfőiskolai kurzusról Paládi Zsolt író tartott vetített képes előadást. A vásárosnaményi Balázs Ferenc Beregi Népfőiskolát Felhős Szabolcs alapító ismertette, a Lakiteleki Alapítvány és Népfőiskola működését dr. Balázs Károly főiskolai tanár, tanácsadó mutatta be. Az eseményt szeretetvendégség zárta.

• **Május 25-én** Bágyonban (kolozs-tordai egyházkör), Haranglábban (küllői egyházkör) és Homoródalmason (székelyudvarhelyi egyházkör), Kobátfalván (székelykeresztúri egyházkör), Böződön (marosi egyházkör), Budapesten (magyarországi egyházkerület), illetve **június 1-jén** Datkon (háromszék-felsőfehéri egyházkör) szervezték meg az egyházkerületi közgyűléseket. A közgyűléseken az esperesi jelentést és részjelentéseket tárgyalták meg, valamint a magyarországi egyházkerület közgyűlésén megválasztották a szakbizottsági és Főtanács tagokat és az Unitárius Alapítvány kuratóriumát. A közgyűlések napirendjén szerepelt az új egyházi jogszabályok tervezetének, a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a választási szabályzat módosításának közvitája is.

• **Május 27-én tartották Alsórákoson a „kicsi pünkösdt”, a szabadság napját**, amelyen az 1848-as jobbágyfelszabadításra emlékeznek minden évben, az idén 165. alkalommal. A szószéki szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte a helybeli református templomban.

FOHÁSZ

„Arra kérlek mindenekelőtt, hogy tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért” (1Tim 2,1)

KISS SÁNDOR
LÓRÁND

Szerető Istenünk, gondviselő jó Atyánk!

Amikor imádkozunk, mindig Téged, szerető Atyánkat, szólítunk meg, és az Atya megszólítás vigaszt, reménységet és örömet jelent számunkra. A jó atya szereti, gondozza és védelmezi gyermekét, a gyermek pedig szeretetével, bizalmával és engedelmisségével hálálja meg ezt. Jézus tanításait, példáját szeretnénk követni, hogy a mi életünkbe is beépüljön az imádság, mely a keresztyéni élet szíve-lelke, és ami nélkül lelkileg halottak lennénk.

Milyen csodálatos kiváltság, jó Atyánk, hogy imáinkkal és kéréseinkkel alázatosan járulhatunk a színed elé! Milyen szívet üdítő minden lehetőség, melyet megteremtessz arra, hogy kapcsolatba kerüljünk Veled. Őszintén örvendhetünk minden pillanatnak, amikor Hozzád fohászkodva felüdülhetünk, bizalommal és remény-

séggel feltöltődhetünk, s lelkünk szomját a Te mindenkire kiterjedő szereteted forrásából csitíthatjuk.

Tőled eltérően, ki minden gyermekedre gondot viselsz, mi oly sokszor gondolunk csak magunkra, csak saját gondjainkkal vagyunk lefoglalva. Milyen jó lenne, ha néha a körülöttünk élőkre is tudnánk gondolni, és értük is tudnánk imádkozni. Milyen jó lenne, ha megtanulnánk másokkal együtt érezni, jóban és rosszban, örömben és bánatban egyaránt.

És milyen jó lenne, ha néha hálát tudnánk adni azért, hogy nem vagyunk egyedül, mert Te mindig velünk vagy. De ugyanakkor társaink is vannak, útitársak és sors-társak, ott vannak mellettünk a családtagjaink, barátaink. Ilyenkor szeretnénk értük is hálát adni Neked azért, hogy adtad őket nekünk, hogy szeretetükkel, odaadásukkal és jóságukkal boldogítod életünk egyhangú pillanatait.

Nyisd meg szemünket annak a lehetőségnek felismerésére, amikor másokért imádkozhatunk.

Add, Istenünk, hogy kötelességeink teljesítésében találjunk örömet, s imánk mindig arra irányuljon, hogy egészséges testtel és lélekkel szolgáljuk a Te országod megvalósulását. Segíts hozzá az olyan élethez, ahol az ész és a szív, a tudás és a hit, a nemes egyéni és közösségi öntudat, valamint a hivatástudat mindig együtt járnak, ahol az ima és a munka nyomán megelégedés és lelki boldogság terem.

Mint egymásnak felebarátai és testvérei kérünk, áldd meg közösségeinket hivatástudattal élő lelekkel, hogy elvégzett munkájuk nyomán áldás és békeesség lakozzon mindnyájunk életében. Áldásodért esedezünk közösségeink minden értékére és ténykedésére, minden egyes szerető szívre és áhítatos lélekre. Ámen.

Időutazás nagyapámmal

PÉTERFI SÁNDOR

• A ballagások és a baráti találkozók idejét éljük. Azt mondja nagyapám: kísérem el Kolozsvárra, hogy találkozzon a régi, száz év előtti idővel. Ugyanis 1913-ban hagyta el a kincses várost, az Unitárius Kollégiumot. Mellette voltam indítványának, és egy csodálatos májusi reggel elindultunk ketten a nagy találkozóra. A vonat minden apró állomáson megállott, és az emlékek sorra fakadtak fel nagyapám ajkáról, míg végül megérkeztünk a kincses városba. A régi, száz évvel ezelőtti városban

békességes csend fogadott. A templom szomszédságában, a szinte új Kollégium épülete őrizte csendet a konflisok zöreje és lovak patáinak kopogása verte fel, különös hangulatot teremtve.

Magyarázni kezdte az itt töltött diákéveit, szépségeivel és nehézségeivel együtt. Őt, a falusi gyermeket hamar magával ragadta az akkor még színmagyar város és a néha-néha felcsendülő harangok szava. A kollégiumban a polihisztor Brassai Sámuel és a jótevő Berde Mózsa fogadnak, a lépcsőn

felhaladva a folyosón, a régi tablóról köszönnék le letűnt idők tanúi. Felfedezzük az 1912/13-as iskolai évben végzett diákok baráti emlékét, rajta többek között Péterfi Gyula nagyapám fiatal képével. *Valamikor az 1970-es években láttam eldugva ez a tablót a templom egyik zugában.*

Azután történelmi idők suhantak át a kincses Kolozsváron, a háborúk, az impériumváltások, melyek hozzájárultak a városkép és az etnikai összetétel megváltoztatásához. De azért ráismert nagy-

apám a Kollégiumra, szomszédságában a templomra, a főtéren Mátyás király lovas szobrára, a Szent Mihály-templomra, az egyetem épületére, a Házsongárdi temetőre. Sok minden megváltozott, de ezek a régi Kolozsvárt jelentik számára. *Emlékszem: gyermekként jöt-*

tünk a 50, majd 60 éves találkozókra, a még életben lévő tanárokkal, majd a ritkuló sorú öreg diákokkal.

1913–2013. Száz év. Mennyi változást, milyen átalakulást hozott a kommunizmus, és most milyen más a zajos kipufogógáztól szennyezett zsúfolt nagyváros.

Minket és gyermekeinket, akik ugyanezt az utat járjuk, száz év múlva lesz-e, aki megszólítson, megfogja kezünket, és elkísérjen egy időutazásra?

Áldott legyen az emlékezés most a ballagások és baráti találkozók idején.

LÉLEKGYAKORLAT

Az ima útja

„És mindazt, amit imádságban hitel kértek, megkapjátok.” (Mt 21,22)

Néhány lapszámmal korábban, a *Mi Atyánk* gyakorlatánál írtam, hogy unitárius embernek nehéz imádkozni, mert kevés kötött imádságunk van. Most szeretném megmutatni, hogy énekeskönyvünk zsoltárai miként használhatók imádságra. Az útmutatóul szolgáló bibliai részből ezért lélekgyakorlatomban a hangsúlyt a kéres és kapás helyett az imádságra fordítom. Annak három lépését mutatom be, amelyek a tiszta és egyszerű imádkozást segítik: az olvasmányt, az elmélkedést és az imádságot.

1. Olvasmánynak a 189-es számú éneket (*Mint a szép híves patakra / A szarvas kívánczik*), a 42. zsoltárt választottam, mert ez minden felekezetenél közzismert. Az olvasmány lényege az, hogy amit olvasunk, ismert legyen, mert ez esetben az olvasásgyakorlat nem vonja el a figyelmet. A 189-es ének első versszakát olvassuk, újra meg újra. A hangos olvasás a jobb odafigyelést segíti. Addig olvassuk, amíg úgy nem érezzük, hogy egy mondat a szívünkhöz szól. Ezt onnan lehet tudni, hogy a szó, a mondat mindegyre visszatér, és készletét érzünk arra, hogy egész nap ismételjük. Ehhez lehet, hogy ötször, tízszer vagy tizenötször kell

elolvasni, újraolvasni a szöveget. Amint megvan a szívünkhöz szóló mondat, emeljük ki. Erre szükségünk lesz a továbbiak során az elmélkedésnél.

2. Mit jelent elmélkedni?

Amikor gyülekezetünk imacsoportját erről kérdeztem, a következő válaszokat fogalmazták meg: gondolkodni, ismételni, elmondani...

Két zsoltárrészlet jobban érzékelteti az elmélkedés mibenlétét: „Az Úr törvényében gyönyörködik, és az ő törvényéről elmélkedik éjjel-nappal.” (Zsolt 1,2) „Fekvőhelyemen is rád gondolkok, minden őrváltáskor rólad elmélkedem.” (Zsolt 63,7)

Egy másik gyakorlat alkalmával feleségem a csoport tagjainak ezzel szemléltette az elmélkedést: „Mária pedig mindezeket a dolgokat megőrizte, és forgatta a szívében.” (Lk 2,19) Figyeljük meg ezeket az árulkodó szavakat: éjjel-nappal, elmélkedem, forgatta szívében. Ismétlődés van bennük.

Az elmélkedés gyakorlata az ismétlés. A szívünkhöz szóló mondat ismétlése. Ahogyan ismételjük szívünk mondatát, lesznek benne hangsúlyosabb részek. Egy-egy szó, amely megállítja az ismétlést, magára vonzza gondolatainkat. Érzéseink megmozdulnak, gondolataink elindulnak. Most még ne engedjük szabadjára őket. Csak ismételjük a mondatot, a szavakat.

DEMETER
SÁNDOR
LÓRÁND

Ez sem időhöz kötött. Addig tegyük, amíg íze lesz szánkban a szónak. Amikor ezt megtaláltuk, akkor hagyjuk abba az ismétlést.

3. Imádkozzunk. Mondjuk el azokat az érzéseket, gondolatokat, amelyekről életre keltek a szavak. Azokat, amelyek miatt megálltunk a mondatnál, aztán később a kiemelkedő szónál. Mondjuk el mindazt, ami bennünk tartalommal tölti fel a szavakat.

A kérdéseket, amelyek megszülettek bennünk... Az élet végességével való szembesülést és azzal kapcsolatos érzéseinket, gondolatainkat...

Mondjuk el, hogy kihez más-hoz, ha nem Istenhez, gondviselő Atyánkhoz imádkozunk, vagy azt, hogy milyen érzéseink vannak attól, hogy Ő Isten és Atya, hogy az életünkben való jelenléte miben fontos... Vagy beismerve/felismerve azt, hogy Ő Úr, mi mindenben számítunk rá...

Merjünk beleolvasni az énekeskönyv zsoltáiraiba. Csodálatos, imádságot segítő és serkentő gondolatok vannak bennük. Találjunk egy mondatot, amit szívünk szerint – szavakban vagy dúdolva – egész nap ismételnénk. Ismételjük, töltsünk időt vele. Mondjuk ki azokat az érzéseket, gondolatokat, amelyek közben megszületnek bennünk. Ilyen egyszerűen imádkozzunk.

Hitvilág és világkép a gyermekrajzban

ROMÁN MÓNIKA

• Egy felnőtt, de talán egy nagyobbacska gyermek sem tud már visszaemlékezni arra, hogy milyen volt csecsemőként elkezdni ismerkedni a világgal. Lassacskán rájönni arra, hogy, nem a száj kitátásától lesz a tápláló anyatej, hanem ehhez egy tőlem független személy jelenléte is szükséges. Hogy mennyire szilárdan és elérhetetlenül tud állni egy tárgy a helyén, amire vágyunk, és mekkora kihívás kétlábon állni és így meghódítani a bennünket körülvevő világot. De arról már talán mindannyiunknak van emléke, hogy mekkora élmény megérteni végre az írott szöveget vagy felfedezni egy gépezet használati módját, rájönni egy matekpélda megoldására, megérteni, hogy a velünk szemben álló mit is akarhat, érezhet.

Gyermekek számára ebben a felnőttnek is rendkívül bonyolult világban való tájékozódását sajátos módon segíti a rajz. Elsősorban a világot, papírra leképezve, **kézzelfoghatóbbnak**, egyszerűbbnek élik meg. Másodsorban **olyan dolgokat fejezhetnek ki, amelyekre szavaik még nincsenek**, ráadásul a szóbeli kifejezéshez szükségük lenne bizonyos introspekciós és absztrakciós képességre, amire 7–10 éves korig még nem képesek. Végül, de nem utolsósorban, azt is lerajzolhatják, ami csak a **fantáziájukban, rejtett vágyaikban** létezik, de elérésükre még nincsenek meg a megfelelő képességeik, az eszközeik.

Megragadni a világot

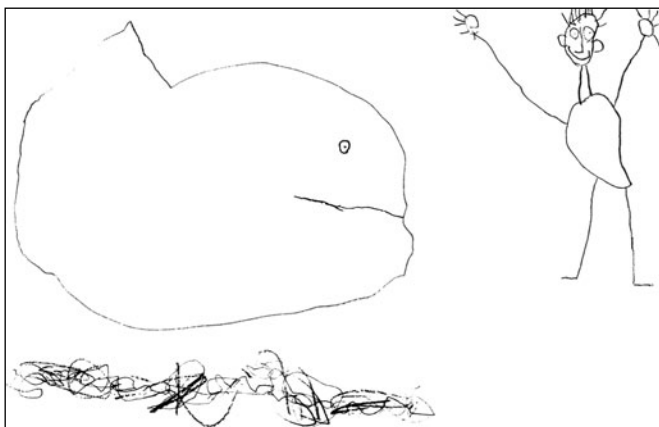
Ahhoz, hogy az egy-kétéves gyermek elkezdje rajzban megragadni a világot, előbb a ceruzát kell megtanulnia megragadni. Tehát ebben a korban a rajzolásnak, rajznak különösebb funkciót nem tulajdoníthatunk, mint a papírral, ceruzával való bánásmód tanulását. Ekkor még a létrehozás élvezete, az „én okozom” öröme dominál cselekvésükben. A gyermekrajzokban ez a funkcióöröm különben még sokáig fennmarad, de talán még a felnőttek tevékenységmotivációi között sem mellékes. Egyszerűen örömet okoz mindenkinek az a tudat, hogy „képes vagyok”, hatással vagyok a világra, *valaki vagyok, ha nyomot tudok hagyni benne*.

Ennek az egy-három év közötti időszaknak a következő fázisa, amikor a gyermek keze oda ügyesedik, hogy zárt formákat tud létrehozni, amik, lassacskán hasonlítani kezdenek valamire, és elkezdődik a nagy utazás a képek világában. Megjelenik az ábrázolás szándéka, ami hatalmas lehetőségeket nyit meg az ébredő tudat számára. Ekkor kezdi a rajz szolgálni a gyermek lelki egészségét, kiegyensúlyozott fejlődését, önkifejezését, ekkor kezdi tükrözni a gyermek világról kialakított képét.

Egyszerű, gyakran alig felismerhető formákat rajzol, majd nevet ad rajzainak, ami látszólag egyáltalán nem fedi azt, amit rajzolt. De biztosak lehetünk benne, hogy ő látja mindazt, amit a címben elmondott, sőt annál lényegesen többet. Ezt a **többletet, amire nincsenek még szavai**, tudja előhívni magából, megmutatni a rajz segítségével. Itt már csak rajtunk, felnőtteken múlik, hogy mennyit mutat meg nekünk a gyermek magából a grafikai tevékenységével. Ezért hát minél több lehetőséget kell adnunk neki az önkifejezésre (rajzolásra, alkotásra biztatva, nem pedig feladatokkal vagy színeznivalóval kitölteni idejét), és értő odafigyeléssel kell követnünk a „művét”. Ily módon betekintést nyerhetünk a gyermek világába.

Egy családrajzból például rájöhetünk arra, hogy kinek van nagyobb tekintélye a családban: apának-e vagy anyának, esetleg a gyermek önmagának tulajdonítja a legfontosabb szerepet; ki kihez áll közelebb. Kifejezi ezt az alak nagyságával, színezésével vagy a papíron való elhelyezésével. Egy tematikus rajz elárulhatja nekünk, mennyire jószágos vagy félelmetes Isten a szemükben. Bár ez utóbbi ábrázolás is a család értékrendjéről, nevelési stílusáról árulkodik inkább, mint a gyermek istenképéről. Az óvodás gyermek szá-

mára ugyanis a szülő képviseli a legfőbb hatalmat, és istenképe egyértelműen a szülőképeének mintájára alakul. Iskolás korban nyílik meg a gyermek a külvilág számára annyira, hogy más tekintélyszemélyek is befolyással lehessenek világgépének alakulására.

Itt fontos aláhúzni, hogyha olyasminek a lerajzolását kérjük a gyermektől, amire nincsen saját élménye, illetve nem fűzik érzelmek a tárgyhoz, eseményhez, akkor sematikus, kevésbé esztétikus eredményt kapunk. Gondolok itt arra, hogy egy szüreti mulatságról született kép, ahol a gyermek részt vett és önfeledten játszott, mennyivel érdekletesebb, színesebb, mint egy vallásórán hallott bibliai történet ábrázolása. Következtetésképpen, amihez a gyermek érzelmileg tud kötődni, az mélyebb nyomot hagy benne, beépül az értékrendjébe, azzal szemben, amit csupán a tudatához szólva, szavakkal próbálunk hozzá eljuttatni.

A szakemberek megfigyelései szerint öt-hét éves korban születnek az igazán esztétikus rajzok, azokban a témákban, amikben a gyermek igazán bevonódott. Természetesen nem minden gyermek rajzol egyformán szépen; vannak, akik tehetségesebbek, és vannak, akik kevésbé esztétikus rajzokat hoznak létre. Ők valószínűleg más területen fejezik ki hatékonyabban magukat. A lényeg, hogy mindenki megtalálja azt a kommunikációs csatornát, ahol sikeresen fejezi ki magát, és értő „fülekre” talál. Ha nem mutatja meg belső világát, visszajelzést sem fog kapni arra, hogy ez mennyire elfogadható, „helyes” a világ szemében, tehát torz világgép alakulhat ki benne, helytelen viselkedésminta vagy értékrend.

Fantáziavilág és vágyteljesítés

A fentiekben a gyermekrajz azon funkcióiról esett szó, melyek segítik őt „megtanulni” a világot: egyszerűbb formában megragadni, kifejezni a róla alkotott képet. Az elkövetkezőkben a rajz azon elaborációs folyamatáról esik szó, melyek segítségével terápiás hatást ér el önmagán az alkotó, változtathat belső világán.

Általában az alkotási folyamatban, így a rajzban is, a bármilyen korú ember, azon túl, hogy kifejezheti önmagát, feszültséget vezethet le, rejtett vágyakat teljesíthet (elaboráció), indulatait egy, társadalmilag elfogadható mederbe terelheti, felhasználva ekképp a negatív késztetések lendületét pozitív dolgok létrehozására (szublimáció).

A *primer elaboráció* az élmény feszültségcsökkenés nélküli újrateremtése. Ha a gyermek nagyon vágyik egy autóra, de nem kaphatja meg, akkor legalább szépen megrajzolja, és ezáltal a birtoklás érzését élheti át.

A *feszültségredukció* során a drámai feszültség, amit esetleg családban vagy bárhol máshol megélt, egyszerűen szín-forma harmóniává alakul, és nem fogja viselkedésében, másokhoz való viszonyulásában zavarni, ami gyakran agresszió vagy csupán „túlpörgés” formájában nyilvánul meg. Kisgyermeknél ez a marokra fogott ceruzával sötétre firkált lap, nagyobbaknál a figurák erős satírozása formájában mutatkozik meg.

Az *élménysematizálás* során a gyermek az eseménynek olyan elemeit emeli ki, amelyek már előfordultak életében. Így, ismerősként már nem hatnak oly felforgató erővel, mint eredeti formájukban, sőt hajtóerővé válhatnak az alkotás számára.

A *társas elszigetelődés* kompenzálására, amikor a gyermek nem vesz részt a játékban, mert kizárták belőle, mert fél bekapcsolódni, inkább lerajzolja, fantáziájában eljátssza a témát.

Az *asszimilációban* a gyermek az új élményeket a már meglévő fantáziarendszerébe illeszti be, hiszen csak úgy épül be egy élmény, ha a már meglévőkhöz tud kapcsolódni. Ezt az elaborációs sémát rendkívül fontos a pedagógusok számára figyelembe venni, hiszen az új ismeretet csak úgy sajátítja el a gyermek hosszú távon, ha előbb ezt élménnyé tesszük, majd az élményhez kapcsolódó ismereteit elevenítjük fel.

A *lebegő fantázia mobilizálása*, más szóval a vágyteljesítés rengeteg pozitív energiával töltheti fel a gyermeket, egy olyan örömforrás számára ilyenkor a rajz, melyet nehéz lenne mással helyettesíteni. Ez természetesen a szívesen rajzoló gyermekek esetében

igaz. Mások számára ugyanilyen eszköz a színjátszás vagy az ének, a tánc.

A gyermekrajzoknak a fentebb leírt funkciói egész gyermekkorban érvényesülnek, bár elég nyilvánvalóan nyolc éves kortól kevésbé esztétikusak rajzaik, jóval kevesebbet rajzolnak, sablonosabbak, és bár látzólag jobban tudnak ábrázolni, a rajzok kommunikációs értéke csökken, már nem közli oly könnyedséggel a személyes tartalmakat. A szépen rajzó gyermek viszont, aki valaha könnyedén áttette képi formába belső tartalmait, megőrzi gondolkodásának hajlékonyságát felnőtt korában is. De minden gyer-

mek, akinek lehetőséget biztosítunk a rajz általi önkifejezésre, képes ezt öngyógyítóan használni, elabóralva, szublimálva élményeit, indulatait, önfejlődését segítve általa. A felnőttnek pedig nincs más dolga, mint hagyni szabadon felszínre törni legbelsőbb megérzéseit egy gyermekrajz megtekintésekor, közelebb kerülve ezáltal a gyermek belső világához, hitvilágához, és visszajelezni számára mindazt, amit ez kiváltott belőle. Annyit tehetünk még esetleg, hogy kiszakítva magunkat a mindennapok monoton feladatainak végzéséből, megengedjük magunknak is az alkotásban való önkifejezés örömét.

Minőségi felekezeti óvoda és bölcsőde Kolozsváron

Az unitárius óvoda immár tizenegyedik éve működik Kolozsvár szívében, lehetőséget biztosítva a kisgyermek játékos, szeretetteljes nevelésének. 2002 őszén nyitottuk meg kapuinkat az óvodásoknak az Unitárius Kollégium épületében. Óvodánk egy csoporttal indult, mely egy év alatt négyre bővült.

2010 szeptemberében sikerült bölcsődét is indítani a Kolozsvár–Belvárosi Unitárius Egyházközséggel közösen. A két csoporttal működő, hiánypótló bölcsőde 1–3 éves korú gyermekeket fogad, akikkel három-három szakképzett óvónő és dada, valamint egy nővér foglalkozik szeretetteljes emberi és szakmai környezetben. A bölcsődében is a gyermekek életkorának megfelelő foglalkozások zajlanak, esetenként a szülők bevonásával.

2012 őszétől az óvoda jogilag már nem teljesen magánintézményként működik, mivel betagolódunk a János Zsigmond Unitárius Kollégiumba. Ez a szülők számára anyagi könnyebbésséget jelent, hiszen jelentősen csökkent az óvoda-fenntartási hozzájárulás. (Sajnos, nem teljes mértékben, ugyanis a helybeli önkormányzat csak részben vállalta az óvoda működtetési költségeinek a fedezését.) Az óvodában hat óvónő, három dada és egy pszichológus-logopédus dolgozik csapatként, hogy szebbé és jobbá tegye az apróságok hétköznapijait. Egész napos nevelői, oktatói tevékenységet biztosítunk 3–6 éves és a halasztott óvodai kötelezettségű gyerekek számára.

Óvodánkban egyes csoportok működnek, melyek lehetővé teszik a gyerekeknek, hogy más életkorú társaikkal is szoros kapcsolatba kerüljenek, így megtanulhatják egymás viselkedését elfogadni. Formális oktatás helyett többnyire játszunk, de a játékok tele vannak életszerű, erkölcsi–vallásos, érzelmi megközelítésű helyzetekkel. Nem daraboljuk fel a valóságot tudományágak szerint, hanem engedjük, hogy természetes egységükben ismerkedjenek az óvodások a világ dolgaival, azaz komplex foglalkozásokat tar-

tunk. A játékok, a tevékenységek formája a célnak megfelelően lehet kötetlen és kötött egyaránt, rugalmas időkeretben. Az óvónők nevelői utasítás helyett lehetőségeket kínálnak, alkalmakat teremtenek különböző tevékenységekre, hogy a spontán lehetőségek kihasználásával a gyermekek is kezdeményezzenek. Az óvónők nem fáradoznak az egyéni különbségek eltüntetésén, hanem tiszteletben tartják a gyermekek egyéniségét, érdeklődését és segítik önkifejezésüket, vagyis személyiségük természetes fejlődését. Továbbra is fő feladatunknak tartjuk a gyermekek valláserkölcsei nevelését, melyet a szeretet és türelem módszereivel valósítunk meg.

Óvodánk országos szintű gyakorló óvoda, ami azt jelenti, hogy óvó-tanítóképzős, gyogyepedagógus, pszichológus egyetemistákat fogadunk gyakorlatra, hogy munkatársainktól elsajátítsák munkánk szépségét és a mögötte rejlő szakmai tudást. Ez év februárjában mindhárom csoportunkkal beneveztünk a *Legszebb óvodai terem* országos szintű versenyre, mely az óvodai és kisiskolás csoporttermeket, osztálytermeket értékeli. Büszkeséggel tölt el, hogy a másfélszáz benevezett csoport versenyében minden foglalkozási termünk díjban részesült.

Oktatásunk színvonalát növeli a választható tevékenységek széles skálája is. Heti rendszerességgel valás, angol, gyógytorna, úszás, labdajáték és néptánc tevékenységek közül lehet választani, a téli hónapokban alkalmanként sízésre, nyáron és ősszel pedig teniszezésre van lehetőség. A választható tevékenységeinket szakképzett oktatók vezetik a gyermekek életkorának és szükségleteinek megfelelően. Kriza Gyöngyi logopédus és pszichológus hatékony munkája által a gyermekek életkoruknak megfelelően logopédiai fejlesztésen vesznek részt, így a legtöbben beszédhibák nélkül indulhatnak iskolába.

Nagyvárosokban az emberek általában elszigeteltek egymástól közösségileg, sok esetben a szűk családon kívül nincs olyan magyar közösség, amelyben kibontakozhatnak, barátokra és társakra lelhetnek. Oktatási intézménybe kerülve a gyermek hasonló

korú társakkal kerül egy környezetbe, így a szülők is hasonló kérdésekkel, problémákkal szembesülnek. Feladatunknak érezzük, hogy lehetőséget teremtsünk a szülőknek az együttlétre változatos, szórakoztató családi programjaink által. Arra törekszünk, hogy több formában is bekapcsoljuk a szülőket az óvodai életbe: pl. mindennapi gyümölcstál, szülők iskolája, gyermekek szállításának megoldása által. Szintén kö-

zösségépítő hatásúak családi programjaink, úgy, mint a szüreti mulatság, adventi készülődés, farsangi bál, év végi családi kirándulás, kézműves délutánok stb. A szülők bevonásával arra összpontosítunk, hogy a gyerekeknek egy természetes, otthonos környezetet biztosítsunk, és ebben a környezetben neveljük őket együtt a szülőkkel.

A fentiek megvalósításához különböző támogatók járulnak hozzá, akik közül megemlíthjük az óvoda- és bölcsődefenntartó szülőket, az alkalmilag adakozó magánszemélyeket és cégeket, a Magyar Unitárius Egyházat, a Kolozsvár–Belvárosi Unitárius Egyházközséget, a János Zsigmond Unitárius Kollégiumot, a Nemzeti Együttműködési Alapot és a Bolyai Alapítványt, a Bethlen Gábor Alapot, a Gondviselés Segélyszervezetet. Támogatóink sorát hosszan lehetne folytatni. Mindnyájuknak megköszönjük az adományokat, és életükre, illetve működésükre Isten áldását kérjük!

MIKÓ ZSUZSANNA
OLÁH ORSOLYA

Dalban fürödve

Igazi élmények csak a személyes jellegű találkozások révén születnek! Ezt igazolta április 21-e, amikor a csíkszeredai egyházközség „Cs.u.d.a.” kórusa meghívásának eleget téve a vargyasi kórus vendégszereplése értéket hordozó, lelket melengető ünneppé magasztosította gyülekezetünk vasárnapját.

A lelkes család vezetésével érkező tizenhét fős vargyasi dalárdát tárt kapukkal, meleg teával és kaláccsal vártuk. A vasárnapi istentisztelet örömeibe a kórust énekhangjával is erősítő Andorkó Ferenc tiszteletes vezetett be. Prédikációjában a hiteles imádkozás örökös igényét hangsúlyozta. Lukács evangéliuma 11. részéből idézve – „*Uram, taníts minket imádkozni!*” – az egyéni és közös imádkozás áldásaira hívta fel a figyelmünket.

Az istentisztelet keretében, a vargyasi dalárda előadásában, a Rika völgyének hun-szkíta üzenete csendült fel: A kórusművekkel tűzdelt, dalos, verses, gitáros előadás több volt, mint egyszerű szereplés. Minden egyes alkotás a sajátos székely-magyar létünkről regélt, annak megpróbáltatásait és örömeit idézte fel a hallgatóságban. Nem csoda hát, hogy az összeállítás élménye könnyeket csalt a szemekbe, érzékenyen érintette a lelkeket. Kimagasló pillanat volt a karmester nő egyéni gitárjátékkal kísért előadása, amint Koltay Gergely *Kell még egy szó* című dalát énekelte. A csodaszép műsort álló tapssal köszönte meg a csíkszeredai gyülekezet. Solymosi Alpár lelkész köszöntője után Varga Réka karnagyot, valamint Andorkó Rozália tiszteletes asszonyt, az értékelés és a szeretet je-

gyében, virágcsokorral ajándékozta meg a csíki kórus képviselője.

Ünnepi eseményünket vendéglőben elfogyasztott közös ebéd keretében folytattuk, ahol felcsendült a *Székely asztali áldás* és több olyan kedves ének is, amely bennünket összeköt.

Ebéd után a Csíki Múzeum két kiállítására hívtuk meg vendégeinket. Magyarságtörténeti érzékenységünket erősítő volt a *Pecsét- és címertörténeti kiállítás* megtekintése, amelynek keretében mindannyian megtekinthettük őseink veretes „ügyvitelét”, magyar címeres pecsétnyomóit, címereit, zászlait, céhtábláit, egy dicsőbb kor szép lenyomatát.

Ugyancsak figyelemkeltő és élménygazdag volt a *Mikó-vár története* című vártörténeti kiállítás is, amely a hídvégi Mikó Ferenc által épített erődítmény belső titkait és életképeit jeleníti meg látványosan.

Mindannyian érezhettük, hogy mennyire fontos az összetartozás érzését erősítő, hasonló jellegű találkozások szervezése. A személyes találkozás élménye által valóban gazdagabbak lettünk! Hálások vagyunk a Gondviselésnek e közösségi esemény létrejöttéért! Az öröm és boldogságérzet mellett a kiskórusunkban megfogalmazódott a tanulság is: érdemes kitartóan próbákra járni, és magasabbra törni énektudásunkat illetően.

Reményeink szerint hamarosan a csíkszeredai kórus is viszontlátogat a vargyasi egyházközségbe. Ennek jegyében búcsúztunk és kértünk Istentől áldott, békés napokat, erőt, egészséget egymásnak.

KISS PAP ILKA
MIKLÓS BOGLÁRKA

Hobo – Erdélyi unitárius csavargások

SOLYMOSI ZSOLT

• Ritka áldásnak tartom az élet azon ajándékait, amikor olyan emberek fogadnak barátságukba, akikre egy életen át felnézek, értékteremtő munkájukat figyelem, és igyekszem ezt pedagógusként másokkal is megosztani. Földes Lászlóról, közismertebb nevén Hobóról írom ezt a néhány gondolatot, az elmúlt évtizedek egyik leghitelesebb magyar blues énekeséről, a Kossuth-díjas előadóművésze. Annak idején Koppándi Botond kollégám világszemléletéből okulva, társaimmal együtt ezeken a dalokon csiszolódtunk,

esténként az ő hangján megszólaló József Attila sorokkal jött az álom, lázadásainkra itt találtunk megértést, egyszerűen meghatározó volt minden, ami tőle jött. Személyes találkozásunk 2005-ben történt, amikor József Attila jubileumi év lévén előadóesttel járta a Kárpát-medencét, így jutott el a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjaihoz is. Az akkori est meghittsége, a gyerekek odafigyelése és rajongása mozdított meg mindent, amelyről ma már azt mondhatom, hogy Hobo nemcsak a kollégium tiszteletbeli tagja, de közösségünk évente visszatérő barátja is. Idén ennél különlegesebb dimenzióra váltott a találkozás: nem csak a kollégiumhoz tért vissza, hanem *Erdélyi Unitárius Csavargások* címmel több állomásos előadói körútra is sor került május 16–21. között.

A körút természetesen a kollégium imaterméből indult, ahol Hobo nyílt és közvetlen hangon szólt ahhoz a több száz diákhoz, akik közül sokan csak a földön ülve találtak helyet, hogy beférhessenek a rendező beszélgetésre. A találkozás a kollégium diákzenekarával játszott három HBB-dal miatt is emlékezetes marad. Az esti órákban a József Attila-est az Írisztelepi unitárius templom teltházas közössége előtt szólt megrázó, őszinte hangon. A konferálás rendjén mondtam, hogy attól is különleges ebben a templomban találkozni, mert Nagy Ferenc unitárius lelkész így vallott az általa alapított gyülekezet fontosságáról: „1938-ban ott lettem a proletárok papja, aki fagyban, sötétben és sárban a mosolyról prédikált.” Hol szólhatott volna hát hitelesebben József Attila hangja?

Szombaton a III. Maturandusz Udvari Bál díszvendége volt, talán a sok komor vers és életfilozófia között jó volt megtapasztalni a könnyed repertoárt, sajátos humorával, spontán táncfelkéréseivel fűszerezve.

Pünkösöd napja az ünnepé volt, és a körút földrajzilag is útnak indult egyik mesésen szép unitárius falucskánkba: Torockószentgyörgyre. Meghatódottan, a férfi padosorok utolsó sorából nézhette végig az ősi

szokás szerinti úrvacsoraosztást, este pedig nem megszokott, de igen találó helyen, a Rudnyánszky-kúria udvarán szóltak a József Attila-versek: két évszázados fenyőfa között előtérben a vár romjaival, Hobo háttérben pedig a hófehér templomtoronnyal.

Másnap Dél-Erdély fele indult utunk, a dévai unitárius zarándokközpontban hirdettük a következő előadói estét, amely Hobónak sem volt különösen új, hiszen évekkal ezelőtt Lupényban és Vajdahunyadon is járt már. Talán pont ezért szeretett volna visszatérni, hogy a kettős szórványban élő testvéreinknek ismét megtartást adjon, közösségi élményt erősítsen.

A körút utolsó állomása Sepsiszentgyörgy volt, ahova kissé erőltetett menetben, Szeben városán át ér-

keztünk, de a fizikai fáradságot mindenképpen pótolta az unitárius templomba gyülekező nagyszámú érdeklődő, akik ezúttal Pilinszky János-verseket kaptak ajándékba Hobo mester hangján és lelkén átszűrve.

Az éjszakában hazafelé vezetve, a Doors-dalok alatt olykor ránk telepedő mély csendben éreztem, mekkora ajándék az ő jelenléte és a fellépési díjak nélkül elvállalt előadóestek. Ismét összekötött bennünket a közösség önzetlen szolgálata, az értékőrzés és remény, hogy így értelme van még a csavargásnak!

Külön köszönet Péter Pálnak, akinek támogatása lehetővé tette a körutat, valamint Takács László és Szép-Tóth György hangmérnököknek a segítségért.

„Én unitárius vagyok” – pályázat

A kerek kő

Gurult-gurult a világ közepén. Ő a kerek, ő az erős és ő az egyetlen, aki hitt a jövőben. Ő, aki hitte, hogy megváltozhat a világ. Azért gurult oly sebesen, hogy találjon valakit, aki úgy érez, mint ő. Neki volt egy álma, egy gyönyörű szép álma, amelyben megszabadítja a lelkeket a gonoszoktól. Elképzelte, hogy lesz egy ember, aki segít az álmát megvalósítani. Hogy ketten lesznek, akik megváltják a világot.

Egy napon megérkezett egy szürke városba, ahol nagy volt a nyomor. Az emberek lelke megzavarodott, leterhelt volt. Üldözéseket észlelt, kivégzéseket. Végigment a romos utcákon, átvágott a főutakon, le a dombokról, föl a hegyekre. Mindenhol ugyanazt látta. Járt-kelt, míg le nem szállott az éj. Akkor végigvonult a csend, de a nyugalom nem követte. Félelmet és riadtságot csitított az este. Ő is elfáradt, szemét becsukta és imádkozni kezdett: „Édes Uram, jóságos Teremtőm. Álmodtam, és hallottam a hangodat. Hozzám szóltál. Megbíztaál azzal, hogy magasba emeljem őt. Csak dicsérni tudlak, hogy Te segítesz és megérted azokat az embereket is, akik már nem hisznek Benned, akiknek már elveszett az erejük, hogy keressenek és bízzanak. Az est fátyla már lehullott, de tudom, hogy Te is érzed a reménytelenség erejét. Istenem, kérlek, küldd el hozzám Őt, azt az embert, akiben még látsz elég erőt és hitet! Teremtsél örömet, nyugalmat és szabadságot. Amit kértél, teljesítem. Ámen.” De mélyen legbelül düh és méreg öntötte el. Nem volt szabad kétségbeesnie, ő erős kellett legyen, mert ha ő nem az, akkor ki más legyen.

Másnap a sápadt nap ébresztette. Az emberek érzéseit sodorta magával a szél. Kereső tekintete csak úgy szárnyalt a sebzett érzéseken, mígnem megállt, és felnézett a házra. Az Isten házára, ami büszkén és

rendíthetetlenül állt a helyén. Csak nézte, mintha megbabonázták volna, és minden terhe leesett a válláról. Az ajtó nyílása ébresztette fel, és zavartan figyelte, ahogy a tömeg özönlött kifelé. Állt és nézett, amikor erős bizalom töltötte el. Izgalomba lendült, hevesen keresett, és egyszerre megpillantotta, akit keresett. A szemében csillogás látszott, egyenes gerinccel állt, és látszott rajta, hogy valami fontos bejelenténivalója volt. Érezte, hogy az volt az a pillanat, amire egész életében várt. A magasba emelte, ahogy kérte Isten. Társának a hangja erőteljesebb lett, bátorságot adott neki, és az emberek felnéztek rá. Elhangzott, amire minden lélek várt: Azon túl minden közösség maga választja a papját.

Egy kis idő múltával befejeződött a dicsőítő prédikáció, és utána nyugodt lélekkel, mint aki megtalálta a világ egyensúlyát, elgurult egy csendes helyre és hálaimát mondott: „Én Istenem! Eddigi életem során azért küszködtem, hogy a világ összes lelke felszabaduljon és, hogy minden ember a saját maga hitét vallja. Ez ma megtörtént. Hálás vagyok neked, hogy segítettél feladatomban, és az egész úton velem voltál. Kitartottál mellettem a végsőig, és elküldted hozzám, akit kerestem. Elfáradtam, ezért most búcsúzom Tőled, és köszönöm, hogy megtisztítottad a levegőt a szenvedéstől és a riadtságtól. Köszönöm, hogy ez az éjszaka nyugalmat ígér, és az emberek arcán a boldogság jelképét lehet látni. Óvd meg nekünk ezt az életet. Ámen!” A békesség ereje telepedett rá. Behunyt szeme mosolygott, és mély, de tiszta lüktetés hallatszott.

Ottmaradt, megállt a világ közepén. Ő a kerek, ő az erős, és ő az első, aki kimondta: Vallásszabadság! Ő... a kő.

ROMÁN SAROLTA

(az V–VIII. osztályosok kategóriájában
1. díjat nyert alkotás)

LÉLEK-TÉR-KÉP

XX és XY

Napjainkban nagyon sok a válás, minden harmadik házasság válással végződik. A modern kor azonban nemcsak a válásokat hozta magával, hanem a hosszú együtt leélt életeket is. Régen hosszú kapcsolatnak számított tíz év együttlét. A háborúk, az akkor még gyógyíthatatlan betegségek, a nőknél a gyermekágyi láz mind-mind hozzájárultak ehhez.

A szerelemből kötött házasságok is még igencsak „fiatalok”.

Tehát itt vagyunk egy szerelemből kötött hosszú kapcsolat lehetőségével, és rajtunk áll, hogy a milyenségért teszünk-e.

A jól működő kapcsolat olyan, mint a tánc, mindkét félnek ismernie kell a koreográfiát, és egy kicsit a másik lépéseit is ahhoz, hogy jó partnerek legyenek. Ma a képalkotó eljárások bebizonyították, hogy van férfi agy, és van női agy. Amíg egy férfi figyelme nem megosztott, addig egy nő egyszerre több dologra is tud figyelni. Régi funkciók alakítottak bennünket ilyenné: amikor a férfi szerepe a vadászat volt, túlélést jelentett számára, hogy csakis a kiszemelt vadra koncentráljon, és kizárjon minden más zavaró ingert. A nő ezalatt otthon maradt a tűzhely mellett, és mindig megosztotta figyelmét a gyermek felügyelete és munkája között. Ha ismerjük ezeket a tényeket, tudjuk, ha a férfiaknak szeretnénk mondani valami fontosat, azt nem focimeccs közben tesszük, ugyanis másnap a teremtés koronája állítani fogja, joggal, hogy ő nem hallott semmit – ami igaz is, hisz a focira figyelt, és kizárt minden zavaró ingert.

Statisztikailag bizonyított, hogy a nők átlagéletkora magasabb, mint a férfiaké. Többen ab-

ban látják ennek magyarázatát, hogy a két nem másként oldja meg a stresszhelyzeteket. Férfiatlannak tartjuk a dolgok megbeszélését, egy férfi problémáival elvonul, míg egy nő kibeszéli azokat. Nőként is kettősségbe taszítjuk társunkat: egyrészt elvárjuk, hogy a nagy problémákat ő oldja meg, másrészt viszont azt szeretnénk, ha otthon a társunk érzelmes lenne, kimondaná, hogy mennyire fontosak vagyunk neki.

A következő másság a problémamegoldás. A férfiak egyből a megoldást keresik, míg a nőknek ez hosszabb idő, és ezalatt sokszor fordulnak a férfiakhoz érzelmi támaszért, mindezt a „beszéljük át” kéréssel teszik. A férfiak, akik nem igazán értik ezt a folyamatot, rögtön jönnek a kész megoldással, és nem értik, hogy a párjuk miért sértődött meg, amikor tálcán kínálják neki a megoldást. Ilyenkor veszekedésbe torkollik a dolog, mert a nő csak beszédpartnert keres arra, hogy végül ön maga jusson el a megoldáshoz. A férfi számára ez teljes időpocsékolás. Ebből adódik, hogy a beszélgetős segítő szakemberek nyolcvan százaléka nő.

John Gray *A férfiak a Marsról, a nők a Vénuszról jöttek* című könyvének egyik nagy tanulsága, hogy néha hagyni kell a férfiakat elvonulni a barlangjukba, nagy szükségük van arra, hogy magukban legyenek, és a világ dolgain vagy saját dolgaikon elmélkedjenek.

A nők, amikor elvonulnak, az hatalmas felkiáltójel: vedd már észre, hogy valami bajom van. A legtöbb férfi nem veszi észre, hiszen ő nem így működik – amikor elvonul, akkor feltöltődik.

Vannak figyelmesebb férfiak is, akiknek „a látom, hogy valami bánt” megjegyzésére a nők hama-

**SIMÓ
MELINDA**

rosan megnyílnak, és elmondják a problémáikat. A nő, amikor a férfi elvonul, nyaggatja, kérdegeti, hiszen neki erre lenne szüksége fordított esetben.

A nők szerepe az utódgondozás, ezért úgy vagyunk berendezve, hogy a beszélni még nem tudó csecsemők kívánságait megfejtjük. Jobban figyelünk a kimondatlan dolgokra, és a hibát azzal követjük el, hogy azt gondoljuk, a férfiak is ösztönösen így működnek. Rossz ötlet, ha egy ékszerre vágyunk, és ezt öt magazinban pirossal bekarikázzuk, ráadásul ezeket a lapokat kinyitva elől hagyjuk a lakásunk különböző pontjain. Soha nem lesz így ékszerünk, esetleg akkor, ha lánygyerekekünk, aki szintén jelölvasó, akkorára cseperedik, hogy odaáll apja elé, és dekódolja a jelet. Biztosabb, ha elmondjuk azt, amire vágyunk, még akkor is, ha női lelkünk a kitalálásért rajong.

Végül a szeretkezéshez való viszonyunk is más. A férfi igazán ebben tudja kimutatni, hogy mennyire szereti a nőt. A nő, amikor elutasításban van része – így éli meg, ha napközben nem hallgatják végig, ha megoldást keresnek helyette a problémákra, és ezzel egy kicsit képtelennek is tartják arra, hogy önálló legyen – azzal reagál, hogy visszautasítja a férfi közeledését. A férfi ezt meg úgy értelmezi, hogy őt már nem is szeretik. És elkezdődik egy ördögi kör, amiből csak úgy lehet kikerülni, ha ismerjük a másik nem működését.

Szoktuk mondani konfliktusban levő emberekre, hogy „nem értik meg egymást!”. Tudnunk kell, hogy hogyan működünk és hogyan működik a másik, hogy minőségi kapcsolataink legyenek. Legyen ez az írás bevezető ön- és társismeretünkhöz!

Mit jelent Ön számára pünkösd?

Pünkösd a sátoros ünnepek mostohagyermek? A karácsonyról, húsvétról szinte mindenkinek van valamilyen fokú „teológiai”, egyháztörténeti ismerete, személyes emléke. Ezekkel szemben a pünkösd szerényen húzódik meg, az egyházi életben is szinte „kötelező körnek” számít csak, és a személyes, családi életünkben sincs kitüntetett helye. Vagy csak én érzem így?

Mit jelent Ön számára pünkösd? Erre a kérdésre ke-
restem a választ, főleg személyeset, a megélt ünneppel
átszőttet. Unitárius lelkészeket, világiakat kérdeztem az
ünnepről, pünkösd élményeiről: a válaszok közül né-
hány alább olvasható. (Márkó László, médiareferens)

Bulbuka Csaba – Kolozsvár, gépkocsivezető

Én soha nem úgy tekintettem pünkösdre, mint egy olyan ünnepre, amelyik kilóg a sorból, netán az egyházi ünnepek közt mostoha lenne. Az emberek nagy része talán úgy értékeli, hogy a két nagyobb fontosságú ünnep, a karácsony meg a húsvét, és ezzel talán be is fejeződött az egész, mert akkor úgymond nagy horderejű, látványos dolgok történtek, amelyek meg-
ragadják és száguldásra késztetik az ember fantáziáját. De szerintem nem szabad megfeledkezni arról, hogy születés nélkül nincs keresztre feszítés, halál nélkül nem következik be a tanítványok öntudatra ébredése, és anélkül nem alakul meg a keresztény egyház. A pünkösd a vallásos ünnepsorozat befejezése, kiteljesedése, ami nélkül nem lehetnénk a keresztény egyház követői.

Számomra tehát pünkösd az egész része, és úgy élem meg, mint bármelyik vallásos ünnepet, természetesen figyelembe véve az üzenetét.

Útő Gusztáv – Sepsiszentgyörgy, képzőművész

Pünkösd ünnepét első személyes élményként a csíksomlyói pünkösd búcsú kapcsán éltem meg 1990-ben, amikor a sepsiszentgyörgyi frissen alapított Európai Idő hetilap grafikusaként egy pünkösd-füzetet (A csíksomlyói kegyhely története) szerkesztettem, és osztottuk a búcsújáróknak, többedmagammal. Be kell vallanom, hogy árkosi neveltetésű unitáriusként a búcsúról 1989-ig nem sokat tudtam, de akkor, az első ottlétemkor már hallani lehetett, hogy az unitáriusok fölötti győzelemként ünneplik pünkösdöt. Tény, hogy azóta egyetlen egyszer voltam a csíksomlyói búcsún, amikor a lányom szerepelt valamelyik rockoperában. Látom, hogy a magyarság nagy találkozóhelye lett, erődemonstráció jellegű gyülekezéssé változik minden évben, de mégsem tudok elmenni. (...)

Gyermekkoromban dédnagyanyám mindig megsütötte a kalácsot pünkösdre, de nem volt látványos ünneplés. Elmondta pünkösd jelentőségét, azt is hoztátéve, hogy a katolikusoknál a Szentlélek szétáradá-

sát jelenti. Felnőtt unitáriusként, művészként is úgy gondolom, hogy Istenhez való felemelkedésünk, mint eredetünkhöz való visszatérésünk a világ rendje, ebben a folyamatban mindnyájan – cseppként a tengerben – részt veszünk. Mint ahogy a festményeim és cselekményeim is isteni akarat szerint készülnek, s én, az „alkotó” csak végrehajtó – tevőlegesen felkészülő, rajzoló, színkeverő, komponáló stb. – vagyok, úgy a pünkösd ünnep is a lélek és a szellem Istentől való érkezését és Istenhez történő visszatérést jelzi, akaratunktól függetlenül. (...)

Kisgyörgy Zoltán – Sepsiszentgyörgy, újságíró

Anyám református volt, apám unitárius, de a mi családjunkban, mint sátoros ünnepet tartottuk a pünkösdöt. Hogy miért, azt senki nem firtatta. Volt a nehéz időkben is húsleves, és a pünkösdkor elengedhetetlen ordás kalács! Volt a kertben vérpiros bazsarózsa, nekem az is ezt az ünnepet jelentette. El is hoztuk a gyökerét Árkosról Sepsiszentgyörgyre, és most éppen szépen bimbóban van. Szépen felöltöztetett Anyám, mentünk a templomba, Darkó Béla tiszteletes nagy szónok volt, már gyermekként szerettem hallgatni. Apám iparos ember volt, anyám gyári munkás, nem volt téma, egy ilyen vegyes felekezeti családban – húgom református volt –, tartjuk-e a pünkösdöt. Az is meglehet, hogy nem is tudtuk, hogy mit jelent. Ünnepe és ünnep, vallási ünnep...

Amióta az újságnál dolgozom, mindig én írtam erről az ünnepről: érdekességeket, idézeteket az irodalomból. Csodálkoztam, hogy az unitáriusok nem foglalkoznak a szentlélekkel, és mégis tartják pünkösdöt...? Papjaink mindig megmagyarázták..., én furcsállom, mert én sem a Szentlélekben nem hiszek, elszáll, mint a galamb, sem pedig a Feltámadásban. Akkor van szüleimnek feltámadása, amikor én rájuk gondolok, ahányszor eszembe jutnak, ahányszor virágot viszek sírjukra, ahányszor – valami kapcsán – megemlékezem róluk írásaimban. Nem vitatom, én nem bánnám, ha ez a sátoros ünnep nem lenne az unitárius ünnepek között!

Boros János – Brassó, köri felügyelőgondnok

Úgy gondolom, hogy pünkösd a karácsonykor kezdődő folyamat kiteljesedése. Számomra, unitárius keresztény számára, pünkösd nem mostohagyermek a sátoros ünnepeknek. Ha sorrendet kellene felállítsak: karácsony, áldozócsütörtök, pünkösd, ilyen sorrendben, pünkösd „dobogós” ünnep lenne.

Ha nem lett volna pünkösd, nem lenne kereszténység, nem emlékeznénk Jézus születésére és tanítására. Ami karácsony és áldozócsütörtök között történt, feledésbe ment volna a tanítványok bátor kiállása nélkül. Ez pünkösdkor történt. Jó volna nagyobb

hangsúlyt fektetni pünkösdi ünnepére, fontosságát kiemelve egyházunk életében. (...)

Mátyás E. Zita – Szőkefalva, magyartanár Pünkösdi – az ünnep, ugye?

A leggyakoribb első reakció... Ennyire elfakult jelentősége, pedig nélküle aligha ünnepelhetnénk karácsonyt, húsvétot, aligha létezne kereszténység. (...)

Az én nyelvemen pünkösdi bizonyosság az Igazság létezéséről. Szükséglet arra, hogy hitem saját nagyságomnál hatalmasabb erőbe vethessem. S mi mondja mindezt el nekem? Nem a tüzes nyelv, amely csak a tanítványok fölött jelent meg, hanem az, amit bárme-

lyünk uralhat, ha az Igazság követője: a szeretet, a türelem, a megértés és az egyetértés.

Te beszéled-e már ezeket? Siess megtanulni, ne hogy Jézus beszéljen holnap az ajtódon, és hozzád intézze az egyedüli létfontosságú kérdést: követője vagy-e? Siess megtanulni, hiszen a „Talán(!)” már most nem elegendő, akkor majd elfogadhatatlan lesz.

Ez tehát Pünkösdi: (ha az ünnepközökben megfedkezünk, akkor) emlékeztető a szeretet nyelvének megszólaltatására, intés az emberséges tettek gyakorlására, ha pedig már tudatosan cselekedjük a fentieket, akkor mindezek újraélése az újjászületés reményében.

SZERETETSZOLGÁLAT

Születés Hete Székelykeresztúron

A Gondviselés Segélyszervezet Hargita megyei fiókjának helybeli munkatársaival immár harmadik éve szerveztük meg Székelykeresztúron (május 5–12. között) a Születés Hete rendezvénysorozatot. Az Anyánapi ünnepi istentisztelet után rendhagyó fényképkiállítás várta az érdeklődőket. A közel hat éve működő kismamaklub tagjainak mosolyát, pillantását, huncutságát sikerült lencsevégre kapnia Farkas Bálint fiatal, ígéretes fényképésznek. A kiállítás egyediségére vallott, hogy a képeken szereplő főhősök jó része teljes családjával képviseltette magát. Hétfőn a Berde Mózes Unitárius Gimnázium díszterme zsúfolásig telt Fóris-Ferenczi Rita *De Anyul* könyvének zenés bemutatójára. A közel másfélszáz érdeklődő jelenlétében a családi krónikának is beillő mű szerzője több részletet is felolvasott ízelítőként. A közönség figyelme lankadatlanul bizonyult, hiszen a másfél órás bemutató ideje alatt egyik végtől a másikba esett érzelmileg a hallgatóság: az örömteli gyerekkor pillanatai, a serdülőkor küzdelmei, a kíváncsiskodó kisgyerekek próbálkozásai mellett megjelentek az anyaság, a szülői lét aggodalmái, mindennapi problémái, megalkuvásai, örömei és keserőségei.

Kedden a kismamaklub ellátogatott a városi bölcsőde mosolygós, hangulatos világába. Délután a várandós párok Gergely Erzsébet bába és dula vezetésével önismereti csoportban vehettek részt, ahol a gyerekáldás, a szülővé válás szépségeivel, kihívásaival szembesülve a családdá alakulás csodálatos, de ugyanakkor göröngyös útjával ismerkedhettek.

A hét középső napján a homeopátia és a homeopátiás kezelés tudnivalóival ismerkedhetett meg a nagyérdemű dr. Vaja Adél homeopátiás családorvos előadásából. Idén első alkalommal került be a programba az apák klubja, amelyben lehetőség nyílt az édesapáknak is kibeszélni a szülői szerepkör nehézségeit,

szépségeit, kihívásait. Ezzel párhuzamosan Bálint Piroška pedagógus vezetésével altató-foglalkozáson vehettek részt az anyukák és a csöppségek.

Pénteken és szombaton nem mindennapi előadásokra került sor. Majla Géza óvodapedagógus és képződő zeneterapeuta a korai fejlesztés és a zene nevelésben betöltött szerepéről beszélt. Dr. Bálint Balázs, a budapesti Gólyafészek szülésközpont orvosa, a *Szülni és születni hagyni. Vágyak és lehetőségek a XXI. század-*

ban című előadásában az orvostudomány és a természetes szülés viszonyát ecsetelte. Kutatási eredményekkel is alátámasztotta, hogy a szülés „természetes” jellegére nagyobb hangsúlyt fektetve teljesen más érzelmi és lelki állapotot lehetne biztosítani az édesanyáknak és a kisdedeknek egyaránt.

A rendezvénysorozat fénypontja az idén is az *Életre hívni!* babakocsi felvonulás, valamint a születésfatábla leleplezése volt, melyen közel száz kisgyerek és családtagjaik vettek részt. Az idei rendezvény is nagy sikernek örvendett, aminek biztosítását ez úton is megköszönöm minden szervezőtársamnak, az előadónak és a támogatóknak, akik közül a legnagyobb mértékben Székelykeresztúr önkormányzata járult hozzá az anyagiak fedezéséhez.

ANDRÁSI ERIKA

Testvérkapcsolat

AFKE VAN ALLER

A homoródjánosfalvi egyházközség és Wassenaar testvérkapcsolata 2001-ben kezdődött. A kapcsolat ébrentartását a rendszeres és kölcsönös látogatások segítik elő. Ebben az évben hat wassenaari személy – közöttük Marthe de Vries, a testvérgyülekezet lelkészénője, és öt fiatal – látogatott Homoródjánosfalvára. Az itt töltött időről Afke van Aller, a látogatás egyik résztvevője számol be.

• Április 27-én, szombaton érkeztünk meg Jánosfalvára. A nagyon finom közös vacsora után vendéglátóink elvezettek szállásainkra. A lelkész és két lány – Afke és Pauline – Simó Melindánál és Sándornál laktak a kántori lakáson, a másik két lány – Sophie és Ottoline – Benedek Ilonkánál és Istvánnál, míg a fiú – Leander – Jobb Viktóriánál és Edénél kapott szállást.

Másnap az istentiszteleten az egész falu köszöntött minket. Ezután elmentünk a daróci imaházba, ahol

részt vettünk az ott élő közösség istentiszteletén. Délután Jánosfalva központjában szeretetvendégségre került sor, ahol tombola is volt, amit mindannyian nagyon élveztünk, mert nagyon sok tortát nyertünk.

Hétfőn, útban a parajdi sóbánya felé rövid ideig elidőztünk Korondon, a fazekas faluban. Majd a sóbánya és a szovátai sóstavak megtekintése után visszatértünk Székelyudvarhelyre. Itt a jánosfalvi ösztöndíjas diákokkal találkoztunk, akik a városba járnak iskolába. Este együtt vacsoráztunk. Jó volt velünk egyidős fiatalokkal találkozni.

Kedden a „király napja” volt. Hollandiának új királya lett. A reggelt azzal kezdtük, hogy megnéztük, miként süti Ilonka a kenyeret, majd önkéntes munkát végeztünk a temetőkerítésben. Később narancssárga sütit készítettünk új királyunk tiszteletére. A következő nap május elseje volt. Ez egy fontos nap országokban. Mezei Domokos kőhalmi vállalkozásának megtekintése utáni csodás pikniken vettünk részt a falu mögötti dombokon. Ragyogó idő volt. Nagyon szépre sikeredett ez az utolsó nap is.

Másnap – szomorúságunkra – indulnunk kellett haza. Nagyon kellemes időt töltöttünk el, a vendégszeretetért hálások vagyunk.

Sokat tanultunk az itteniek életéről, és nagyon reméljük, hogy még eljöhethetünk e csodálatos faluba!

(Fordította Simó Melinda)

Leander Scheele, Pauline Siertsema, Ottoline van Gelderen, Sophie Diepstraten, Afke van Aller és Marthe de Vries lelkész nő Szelykefürdőn

Mit? Hogyan? Hogyan tovább?

A Kocsordi Unitárius Egyházközség presbitériuma, valamint a nyíregyházi, szatmári és nagyvárosi szörványok képviselői – Bartha Mária Zsuzsanna lelkész nő vezetésével és szervezésével – keblitanácsi továbbképzésen vehettek részt május 11-én, szombaton a Nyíregyházi Főiskola matematika és informatika tanszékén. A helyszínt és a vendéglátást a nyíregyházi szörvány gondnokának, dr. Szalontai Tibornak, valamint gyülekezetük lelkes tagjainak köszönhetjük.

Nem mindennapi élményben volt részünk a Demeter Sándor Lóránd és Újvárosi Katalin lelkész házaspár előadásai során. A jó hangulatú, interaktív előadás(ok) a gyülekezeti élet mindennapi problémáira, kérdéseire (Mit? Hogyan? Hogyan tovább?) próbált

választ adni, irányt mutatni a megjelent gyülekezeti vezetőknek. Az előadás szünetében vendéglátóink pazar ellátásban részesítettek. Ezt követően került sor a program második részére, ahol szintén számos hasznos dologgal ismerkedtünk meg, és több érdekes feladatot végeztünk el (azt hiszem, a „szőnyegfordító” feladatot senki nem fogja elfelejteni).

A nap végén összegeztük az elhangzottakat, s megköszönve a lelkész házaspár előadásait, valamint házigazdánk szívélyes fogadtatását, élményekkel gazdagon indultunk haza.

Egy nagyon szép, kellemes és hasznos napot töltöttünk el, mely szolgálni fogja kitűzött célját: gyülekezetünk további fejlődését, gyarapodását, épülését és szépülését.

PÓCSI GÁBOR

Egy amerikai Erdélyben

| JO GREEN

Jo Green, egyesült államokbeli unitárius-univerzalista lelkészjelölt, egyhavi tapasztalatgyűjtő tanulmányútra érkezett Erdélybe április végén, a Starr King Lelkészképesítő Intézet és a Balázs Ferenc Bizottság jóvoltából. Ittléte alatt Kolozsvár, Mészkö, Homoródszentpéter, Homoródújfalú, Csehétfalva, Nyárádgálfalva, Déva unitárius közösségeiben szolgáló lelkészek viselték gondját. Ittléte tapasztalatairól, élményeiről ő maga számol be az alábbi írásban az Unitárius Közlöny Olvasói számára.

Első hét – április vége

Hát elkezdődött. Két célom van: egyfelől megismerkedni az unitarizmus történelmével – amelyről szinte szégyenkezve jelentenem ki, hogy bizony, alig tudok valamit –, másfelől családom magyar ágáról is szeretnék valamit megtudni, melyről szintén alig van ismeretem. Egész éjjeles repülőút után landolok Budapesten. Sosem jártam még itt, de a gép szárnyán megcsilánó napfény jó reményt kelt bennem. Itt vagyunk,

megérkeztünk. Első érkezésemmel két generáció tér haza. Apai nagyszüleim budapestiek voltak, vagy amint a következő nap értesülök, egy észak-magyarországi kis településről, Detkről származtak. Jay egyik barátja (Jay a Balázs Bizottság tagja, aki velem együtt utazik egy darabon) személygépkocsin visz a kis falu temetőjébe. A temetőt gondozó asszonnyal állunk szóba. A családból már senki nem él a faluban, az itt maradók már meghaltak – mondja. Jay barátja felajánlja, hogy megpróbál kutatni, s ha visszatérek, talán sikerült nyomokat találni a leszármazottakhoz. Kevés az, amit találtam, mégis több, mint amit valaha is tudtam őseimről. Amerikai unokatestvéreim nagyon fognak örövendeni e híreknek is.

Néhány budapesti turistakaland után indulunk Kolozsvárra. Késő este érkezünk, semmit nem látha-

tok a városból a következő napig. Róbert, ittlétem koordinátora mutatja be a város említésre méltó látványosságait. Lenyűgöz a templomok látványa és történetük. Néhány nap múlva túl vagyok az időeltolódás okozta fáradtságon, és egy édesanyák tiszteletére szervezett ünnepségen veszek részt, Anyák napja előtt egy héttel! Imádom nézni, ahogy a családtagok egymáshoz viszonyulnak. Itt a gyermekek sokkal intenzívebben fejezik ki érzelmeiket, mint Amerikában. A szülők is gyakran csókolják és ölelik gyermekeiket. Jó látni ezt az őszinte kötődést egymáshoz. Miért van az, hogy odahaza más gyermekeit soha nem öleljük meg? Szomorúan tapasztalom, hogy mekkora hiányt szenvednek gyermekeink az itt látott szeretetből.

Az első dolog, amit megtanulok: hogyan kell átlépni a küszöböt. Nálunk, otthon alacsonyak, szinte észrevétlenek, az embernek eszébe sem jut felemelni a lábát! A második csetlés-botlás után megtanulom: a küszöbökre oda kell figyelni, ha nem akarok orra bukni. Jelentéktelennek tűnő különbség ez két kultúra között, de nagyon hasznos megtanulni.

Ahhoz is hozzászoktam, hogy húst és krumplit egyek minden nap. Általában egyiket sem szoktam napi rendszerességgel fogyasztani, még hasábburgonyát sem. A sok túlsúlyos ember miatt a mai amerikai társadalom táplálkozástudatossá vált, az áruházakban, de még a vendéglőkben levő étlapokon is feltűntetik az élelem kalóriatartalmát. Itt minden élelem annyira egészségesnek tűnik, hogy szükségtelennek látom a kalóriák böngészését: bármit megehetek, amit csak kívánok (legalábbis én így értelmezem). Enni pedig eszünk, sokat. Ilyen mennyiségű reggelit ritkán eszem. Az ebédre nem is beszélve! Sosem fogyasztunk háromfogásos ételt a nap kellős közepén. Ez a szokás teljesen meglepett. Az ízek is mások. És felfedeztem a pálinkát is. Eddig sosem ittam, és lehet, hogy „gyenge amerikainak” minősítenek, de csak kis kortyot vagyok képes meginni belőle.

Második–harmadik hét

Kolozsváron vagyok, egy barátom édesapjának temetésén. Szomorú alkalom, de hálás vagyok, hogy jelenlétemmel támogathatom őt és családját. Milyen más

itt a halállal való szembesülés, mint odahaza. Amolyan steril és távolságtartó magatartás az, amit mi gyakorlunk, amikor szeretteink halálával szembesülünk. Meglepetéssel értesültem arról, hogy itt az elhunytak földi maradványait hazavihetik a hozzátartozók. Ez nálunk sosem történhetne meg. Amikor szüleim meghaltak, pillanatok alatt elszállították testüket, és csak akkor láthattuk újra őket, amikor a balzsamozás után, az utolsó tiszteletadásra került sor koporsójuknál. Úgy érzem, hogy a gyász emberségéből, méltóságából ez elvesz valamit. Igen, mindannyian meghalunk egyszer, csak mi Amerikában „szépitett” formában tesszük.

Négy különböző helyen lakom! A vendégfogadó családok csodálatosak. A gyermekek lemondanak szobájukról, hogy a vendégnek meglegyen a nyugalma. Ellátnak étellel, itallal, kirándulni visznek a különböző unitárius falvakba, megmutatják a templomokat. Tanulom vallásom történelmét. Lenyűgöz, hogy a hit megtartása mennyi áldozatot követelt. Látam Balázs Ferenc földjét, különleges zárandoklat alkalmával megmásztam Déva várának kanyargós ösvényét, hogy tiszteletemet tegyem Dávid Ferenc emléke előtt. Imát mondok a helyen, ahol meghalt. Csodálom a történelem intenzitását a világ ezen parányi részén, és hálás vagyok, hogy részem lehet benne.

Istentiszteleten veszek részt Lupényban, Homoródújfaluban, Mészkon, látom a vasárnapszentelő unitárius gyülekezeteket, látom, amint megünneplik az édesanyákat, beállok az úrvacsorában részesülők sorába pünkösdkor. Nemcsak az unitarizmus történelméről tanulok sokat, hanem a vidékéről is. Igyekszem elképzelni, milyen lehetett a kommunizmus idején az élet. S bár semmiféle tapasztalatomhoz nem hasonlíthatom, átérezem sokak áldozatát és bátorságát, mely fenntartotta a hitet. Megcsodálom a magyar elődök által emelt nagyszerű épületeket, s elszomorodom a kommunista világ csökevényein. Az előbbieket a kedvenceim (talán kissé elfogult vagyok).

Negyedik hét

Láttam a Tordai-hasadékot, a tordai diétán, 1568-ban kimondott vallásszabadság törvényének emléket állító márványtáblát. Találkoztam az Unitárius Egyház püspökével! Beszélgetésünk után ajándékba kaptam a tordai országgyűlés határozatának angol nyelvű változatát. Hálás vagyok a nekem szentelt időért.

Utazásom során abban a csodában részesültem, hogy a valóságban is megtapasztalhattam azt, amiről eddig csak olvastam. Sokkal valóságosabb, sokkal élethűbb. Készítettem közel 1000 fényképet. Számítatlan olyan épületben jártam, melyek még azelőtt épültek, hogy hazám megszületett volna. Ezek azok a csodálatos élmények, melyeket magammal viszek (és va-

Magyar ősök

lószerűleg néhány kiló súlyfölsleget is, melyre egyáltalán nem voltam felkészülve!). Otthoni „magyar” rokonaimnak – akiknek valószínűleg sosem lesz lehetőségük meglátogatni őseik hazáját – varrottasokat, torockói festett ajándékdobozokat viszek haza. Új barátokat is szereztem, akik sokat segítettek ittlétem alatt: Abigélt, aki a kolozsvári kollégiumban tolmácsolt nekem, Róbertet, Zolit, Máriát, Lajost, Árpádot, Bélát, Kingát és családjaikat, akik befogadtak, gondot viseltek rám és bevezettek az itteni világba.

És magammal viszem a csendes esték tücsökciripelését, a tehénfejés élményét, az ekét húzó számár bőrének tapintását. És magammal viszem a templomtornyok, emlékművek, kopjafák és székelykapuk emlékét is. De leginkább az emberi nagylelkűséget és melegséget, melyet olyan egyszerűen ajánlottak fel, nekem, az idegennek.

Most már többet tudok az unitarizmusról, s ez a tudás jól szolgál majd jövőbeli lelkési szolgálatomban. Sokkal felkészültebbnek érzem magam arra, hogy odahaza, az Egyesült Államokban beszéljek az unitárius vallás gyökereiről, arról, hogy eleink miként küzdöttek és hoztak áldozatot – sokszor életüket is – e hitért, és hogy ez az áldozat, hogyan adhat ösztönzést a mi munkánkhoz. Leginkább azért vagyok hálás, hogy szemtanúja lehettem az erdélyi lelkészek munkájának, szolgálatának, gyülekezeti tagjaikkal való interakciójának, és annak a tagadhatatlan elkötelezettségnek, mellyel munkájukat végzik. Látva, amint teljes odaadással dolgoznak, ösztönző erővel bír. Hát ezeket viszem haza magammal e vidéken tett csodálatos zárandoklatról.

Utazásom azonban nem ért véget. Budapesten még dolgom van. Őszintén remélem, hogy többet tudhatok meg saját családom történetéről, és még inkább magyarnak „érezhetem” magamat. És ha minden jól megy, három év múlva visszatérek, talán már arra is készen, hogy magyarul beszéljessünk.

Történeti értékű unitárius ingóságok

KOVÁCS MÁRIA

• Az unitárius egyházközségek történeti értékű ingóságai több szempontból is igen figyelemreméltóak, mindezek közül művészettörténeti, iparművészeti, hely- és egyháztörténeti jelentőségüket hangsúlyoznánk. Az egyházak fontos vagyontárgyakként őrizték a tulajdonukba került ön- és ötvösmunkákat, így több évszázad anyaga maradt fenn együtt. Ezek révén alkothattunk képet Erdély 15–19. századi anyagi kultúrájáról, annak változásairól. Ezek egyben olyan világi tárgykultúra hírvivői, melynek gyűjteményei a 20. század folyamán szétszóródtak, töredékük múzeumi gyűjteményekbe, mások műkereskedők közvetítésével külföldi magángyűjteményekbe kerültek. Az egyéni és testületi reprezentáció fontos eszközét képező ötvösművek értékét a 16–17. században, az anyag nemességén túl, a társadalom luxuscikkek iránti fokozott érdeklődése is növelte, de egyben a tőke ésszerű megőrzésének kellékei is voltak egy olyan időszakban, amikor az ingatlan vagyon könnyen értéktelenné válhatott.

Az egyházközségek gyűjteményeiben megőrzött ön- és ötvöstárgyak iparművészeti jelentősége szintén felbecsülhetetlen, ugyanis képet nyújtanak az erdélyi önművesség és ötvösség fejlődéséről, szakmai kapcsolatrendszeréről, technikai színvonaláról, az egyes központokban kialakult és elterjedt formákról, díszítőmotívumokról, technikai eljárásokról, a műalkotásokat létrehozó mesterek tevékenységéről. Az emléktárgy jelentősen bővíti az erdélyi kézművesközpontok céheinek történetét, rávilágít egy-egy ötvösközpont piackörzetére. A megrendelők a művészeti alkotások beszerzésekor általában a környék kézműves központjait keresték fel, zászlóközpontok felé irányulásuk meghatározó volt és a kézművesség más megrendeléseire is általánosítható.

Egy gyülekezet életében talán a klenódiumok helytörténeti, egyháztörténeti jelentősége a legfontosabb. A gyülekezet anyagi ereje minden esetben megmutatkozik az úrasztali edények anyagán és díszítettségén. Felirataik révén egy egyházközség, tájegység egyház-társadalmi rétegződése és szerkezete, a gyülekezetek kapcsolatrendszere, patrónusi kör megléte vagy hiánya rajzolódik ki. Az adományozó családokra vonatkozóan az edények élettrajzi, heraldikai adatokat hordoznak, ezek rokonsági kapcsolataira is fény derül.

Az úrvacsorai készletek kialakulási és fejlődési sajátosságairól

Az úrasztali edényeket leginkább a folyamatos változással jellemezhetnénk, folyamatosan alakultak át az új fejlődési iránynak megfelelően, a korabeli szokásokhoz, formákhoz alkalmazkodva. Mivel a protes-

táns egyházak – a katolikussal ellentétben – soha nem írták elő a nemesfémből készült úrasztali edények kizárólagosságát, az egyházközségek tulajdonában a legváltozatosabb anyagú és formájú edényekkel találkozunk.

Az erdélyi gyülekezetek nem forradalomszerűen, ingó- és ingatlan javaiknak elpusztításával csatlakoztak a reformációhoz, hanem ráépültek a korábbi egyházzervezetre, ami a templomokkal együtt a liturgikus felszerelés átvételét is jelentette. Ezek az átöröklött misekelebek és paténák alkották a 16. század második felében az úrasztali készletek alapját, új liturgikus tárgyakat csak a 16–17. század fordulóján kezdtek készíteni a sákramentumok kiszolgáltatására.

A protestáns egyházban az ötvösművek reprezentációs eszközként szolgáltak, a katolikus egyháztól eltérően az úrasztali edények túlnyomó többsége a hívek adományából származik. A 18. századot a tárgyi kultúra változása jellemezte, a korábbi évszázadok vagyonfelhalmozási és reprezentációs eszközeiként ismert ötvöstárgyak és ónedények veszítettek népszerűségükből. A fajansz elterjedése, a porcelán európai felfedezése és széles körű közkedveltsége az ötvösség fokozatos hanyatlását eredményezte. Ez a folyamat kiválóan tükröződik a protestáns egyháznak adományozott úrasztali edényeken, a korábbi évszázadok féltve őrzött ötvösművei egyre nagyobb számban kerültek egyházi tulajdonba. Így jutottak több évtizedes vagy évszázados világi használat után a gyülekezetek birtokába, liturgikus funkciót kaptak.

Az úrasztali készletek legnagyobb része adományokból származik. Az ajándékozás szokása koronként és területenként is változott, kezdetben elsősorban az egyház patrónusai jeleskedtek ebben. Az adományozás szokása a 18. század folyamán áttért a különösebb státussal nem rendelkező gyülekezeti tagokra is, hiszen mint egyházfenntartó mindenki megajándékozhatta eklézsiáját. A lelkészek és azok hozzátartozói az adományozók népes csoportját alkotják, a 18. század elejétől ónedényekkel és ezüsttá-nyérokkal ajándékozták meg gyülekezeteiket. A katolikus örökség széki területen jóval nagyobb arányban maradt fenn napjainkig, mint vármegyei területen, ahol a patrónus családok a 17. században nagy arányban kicserélték a teljes felszerelést.

Az úrasztali edények negyedik csoportját, a származás szerinti felosztást tekintve, azok a darabok alkotják, amelyeket az egyház saját költségén vásárolt vagy készíttetett. Ezek száma viszonylag alacsony, egyszerűbb ön- és ötvöstárgyak. A 18. század közepétől általánosan elterjedt szokás volt, hogy a régi ónedények és ötvöstárgyak anyagát az új edények készí-

téséhez használták fel, de gyakran olvashatjuk, hogy az ón- és rézedényeket harangöntésre fordították.

A leggyakoribb tárgytípusokról

A kimondottan egyházi célra készült *kelyhek* és *paténák* rávilágítanak a különböző stíluskorszakok formai és díszítésbeli változásaira, a 16. század bonyolult formavilágától eljutva a 19. század egyszerűségéig. Az egyházközségi gyűjteményekben fennmaradt tárgyak jól érzékeltetik a kelyhek megmunkálásának változatosságát, a nagy felkészültséget igénylő trébelt és öntött díszítés mellett bizonyos korszakokban más technikai megoldásokkal is találkozunk, így a 15–16. században a zománcteknikák, a drágakőberakások különböző változatai jelennek meg az ötvös munkákon.

A reformáció egyházaiban megszűnt az addigi funkcionális különbség a világi és egyházi ötvöstárgyak között, így nagy mennyiségű világi tárgy került adományozás útján egyházi szertartásba. A tárgyak egy részét a hétköznapi életben használták, majd eredeti rendeltetésüktől függetlenül liturgikus tárgyká váltak. Az egykori nemesi tárházak szerényebb

A ravai egyházközség klenódiumai

vagy gazdagabb díszítésű alkotásai őrzik emlékét az egyházat támogató, tehetősebb családoknak. A 16–17. században alkalmazott formák között előkelő hely illette meg a *serlegeket*, melyek a kelyhekhez hasonló felépítésű, világi célra készült, talpas ivóedények vol-

tak. A serlegek a nemesi gyűjtemények legértékesebb darabjai közé tartoztak, a főrangúak tárgykultúrájának nélkülözhetetlen típusa volt. Kivitelezésük a legigényesebb módon történt, alapos technikai tudást igényelt. A serlegek formavilága és ornamentikája a német ötvösségben gyökerezik, ahol a 16–17. században igen változatos formái alakultak ki: fedeles- és ikerserleg, harangvirág- és kókuszdióserleg.

A kis- és középnemesség, a polgári réteg tárgykultúrájához tartoztak a *poharak*, melyek között a 17. század első harmadáig a késő középkori eredetű tölcseres forma volt a legfontosabb. A 16–17. század fordulóján jelent meg a talpas pohár, mely a század folyamán végig igen népszerű maradt. Díszítőtechnikai eljárások változatosságából jött létre a cápás és gyapjas pohár, mindkettő felületét poncolással alakították ki.

A *boros és keresztelő kannák* szintén a világi tárgykultúrából kölcsönzött formák. A világi használatban is a folyadék tárolására, öntésére szolgált nagyobb méretű kannák ezt a funkciójukat az egyházi szertartásban is megőrizték, az úrvacsorai bor szállítására és ivóedénybe töltésére alkalmazták. Nemesfémből készült kannák ritkán kerültek a protestáns egyház szertartási eszközei közé, az úrvacsorai bor tárolására többnyire ónkannákat használtak. Jelenlétük tehetősebb adományozót feltételezett. A *kenyérosztó tányérok* formai sajátosság nem jellemzi, mindegyik korának általánosan elterjedt, világi edényeihez hasonló. Funkciójukra csupán feliratuk utal. Díszítésük többnyire a feliratokra korlátozódik, amelyek fontos egyház- és családtörténeti adatokat tartalmaznak.

Az ónból készült palackok típusa elsősorban világi használatban terjedt el, egyházi funkciója a bor tárolásában volt. Csak bizonyos vidékek leltáraiban találjuk meg, elsősorban a Brassó piackörzetébe tartozó vidék tárgyi kultúrájában. A palackok oldallapjai nagy díszítési felületeket biztosítottak, ezért gyakran vésett növényi és figurális ábrázolásokkal díszítették.

Az egyházi gyűjteményekben fennmaradt, felbecsülhetetlen értékű, változatos emléanyag megismerése és megőrzése egyházunk és gyülekezeteink feladata. A feladat végrehajtását pedig a megismeréssel kell kezdenünk, mert nem lehet hatékonyan megőrizni azt, amit nem ismerünk.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Aki figyel, az figyel!

Templomi istentisztelet, ünnepi prédikáció, egy szemléltető példával élve, a lelkész az egyik magyar nyelvű tévécsatornán látott műsorra tesz utalást. Röviden összefoglalja az ott hallottak-látottak lényegét, s mintegy a magyar nyelvű csatornák nézését ajánlva

az agysorvasztó szappanoperák helyett az adott csatorna nevét mondaná. Valahogy nem akar nyelvére jönni a csatorna neve. Ekkor hangosan megszólal az egyik helyi pedagógus:

– Tiszteletes, az XY csatornán volt ez!
– Köszönöm, hogy ennyire figyelmes! – mondja mosolyogva a szolgálattevő lelkész.

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS

NŐK VILÁGA

Nőszövetségi köri találkozó Bágyonban

A találkozás őszinte örömeivel köszöntöttük egymást 2013. május 4-én Bágyonban, a kolozs-tordai egyház-kör nőszövetségi találkozója alkalmával. Négy év után újra a bágyoni nőszövetség és egyházközség vendégszeretettel élvezhettük. Hálás szívvel és köszönettel fogadtuk a tavaly megtett felajánlásukat. A körből 11 nőszövetség részéről, mintegy 40 képviselő volt jelen. Sok asszonytestvérünknek igazi kikapcsolódást jelentett a hétköznapi munkából való kimozdulás.

Rövid áhítat után kezdtük meg a közgyűlés munkálatait. A kövendi nőszövetség beszámolójából idézve: „Örömünket leginkább az az érzés fokozza, hogy együtt tudunk számadásaink után büszkélkedni a közösen elért eredmények hallatán, hiszen együvé tartozunk.” Ezt az együvé tartozást élhettük át valamennyien, egymás beszámolóit és megvalósításait hallgatva. A legtöbb gyülekezetben heti rendszerességgel találkoznak a nőszövetség tagjai. Ünnepeket szerveznek, vendégeket fogadnak, részt vesznek a közmunkákban, színdarabokat tanulnak, szépítik a templomokat, lelkési lakásokat, tanácstermeket, és azok környékét. Még felsorolni is hosszú lenne, hogy még mennyi mindennel foglalkoznak a nők. Munkájuk jutalmaként néhány nőszövetség tagjai jól megérdemelt kiránduláson vett részt. A jövő évi közgyűlés

megszervezését a mészköi nőszövetség vállalta el. Felajánlásukat hálasan köszönjük.

Összejövetelünk második részében az egymás megismerésén és a közösségépítés gyakorlati módszereinek alkalmazásán volt a fő hangsúly. Rövid és mozgalmas ismerkedő játék után ötletbörzét szerveztünk és kiscsoportokat alkottunk. A januárban megszervezett vezetőképzőn a páros összehasonlítás módszerével rangsoroltuk közös problémáinkat. Most ezekre kerestünk megoldási lehetőségeket: arról tanácskoztunk, hogy hogyan lehetne a cselekvőképességet előrelendíteni, mivel tudjuk a fiatalokat bevonni, hogyan őrizzük meg értékeinket és hagyományainkat, miként jussunk anyagi forrásokhoz, és hogyan segíthetjük idős és rászoruló gyülekezeti tagjainkat. Az ötleteket összegyűjtöttük és nyomtatott formában kiosztottuk a jelenlevőknek. Javasoltuk, hogy minden nőszövetség válasszon ki egy olyan tevékenységet, amelytől még nem szerveztek egyházközségében, és jövőre valósítsa meg. Felhívtuk a figyelmet arra is, hogy érdemes konkrét tevékenységi tervet készíteni, hiszen így könnyebben pályázhatunk.

Remélve, hogy találkozásunk hasznos időtöltés volt, kívánunk minden egyes nőszövetségnek kitartó, szeretetben végzett munkát, jó egészséget és Isten áldását!

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

Medgyesi nőszövetségi rendezvény

Május 11. reggelén tizenhárom unitárius településen a nőszövetségi tagok népviseletbe vagy alkalmi ruhába öltözve várták a találkozás élményét Medgyesén, hisz a küüllői egyházkör nőszövetsége közgyűlést hirdetett erre a napra. A medgyesi lelkész, Márkos Hunor Elemér és Mátyás Zita fiatal elnöknő felvállalták a közgyűlés megszervezését.

A jó szervezés, a hívek segítségével meghozta gyümölcsét. Kedves, meleg fogadtatásban volt része mindenkinek. Példamutató volt az elnöknő népviseletben való megjelenése.

A közgyűlés első szembetűnő sikere az volt, hogy a jelenlevő 130-140 személlyel zsúfolásig telt a kis templom. Jelenlétükkel megtisztelték: Asztalos Klára UNOSZ-

elnök, valamint a református és katolikus gyülekezetek képviselői is.

A napirendnek megfelelően a közgyűlés a nőszövetségi zászlók bevonulásával kezdődött, majd az úrasztali vázába virágot helyeztek az összetartozás szimbólumaként.

Szentgyörgyi Tünde köri elnök tartott megnyitó beszédet, majd Péterfy Erika küüllődombói tiszteletes asszony átadta a vándorabroszt a helyi nőszövetségnek, egy

évi megőrzésre, ösztönzésképpen tevékenységeikhez. Ezután Jenei Csaba lelkész és Asztalos Klára UNOSZ-elnök üdvözölte a jelenlevőket. Mátyás Zita helyi elnöknő üdvözlő beszéde rendjén egy hasonlaltal fejezte ki a nőszövetségi élet jellegét: „Néhány sündisznó roppant fázik egy téli éjszakán. Összebújnak hát, hogy egymást melegítve védekezzenek a hideg ellen. De mennél jobban összebújnak, annál jobban érzik egymás tüskéit. Próbálnak hát távolodni. Csakhogy akkor ismét dideregnek. Valahogy így van ez az emberrel is. De még mindig jobb szeretteink tüskés kedvét eltűrni, mint belefagyni az egyedüllétbe. Elvégre nekünk is vannak tüskéink, amelyeket a hozzánk ragaszkodók kénytelenek eltűrni. S ha érdemünk megértés, szeretet, egy tüsképár-baj sosem okoz veszélyes sérüléseket.” (Kun Erzsébet)

A köszöntőbeszéd után a helyi lelkész az egyházközség történetét ismertette, majd az ünnepi istentiszteleten Kiss Zsuzsanna haranglábi lelkész szószéki szolgálatát hallgathattuk. Az istentiszteleten az énekvezéri szolgálatot Dezső Margit Hajnalka magyarsárosi énekvezér végezte.

A szünet után minden nőszövetség felolvasta évi beszámolóját szervezett tevékenységeiről. Szentgyörgyi Tünde köri elnök beszámolt a köri vezetőség tevékenységéről, majd Csiki Klára ismertette pénztárosi tevékenységét. A beszámolókból kitűnt, hogy vagyunk, dolgozunk, hagyományt őrzünk, vallási, nemzeti identitásunkat erősítjük, erőnkhez képest.

Vezetőségi választásra is sor került, amely során újra bizalmat nyert az egyházköri nőszövetség régi vezetősége.

Az összejövetel másik kiemelkedő része volt Gergely Orsolya pszichológus előadása *Család és karrier* címmel. A fiatal előadó megoldásokat sugallt a dolgozó anyáknak az egyensúly megtalálására.

Péterfi Erika, a kör társelnöke záróbeszédében meglepedéssel értékelte a rendezvényt.

A helyiek jól megszervezett, színvonalas műsorral leptek meg, tapasztalhattuk, hogy szórványban is él még a hagyományörzés. A finom ebéd után a csillogó szemek búcsúja igazolta a nap eredményességét. Nyugdíjasként meglegedett, feltöltődött lélekkel indultam haza, hálát adva Istennek, hogy Medgyesen lehettem, ahol az odaadás, tenniakarás példáját tapasztalhattuk.

Kedves Nőtestvéreim! Jó, hogy eljöttetek és hoztátok magatokban a szeretet lángocskáját. A hit, egyetértés, béke megteremtette, hogy mindenki jól érezze magát. Köszönet mindenért, a példás szervezésért, a kisugárzó szeretetért, a kellemes ünnepi percekért.

UDVARI MARGIT

Amennyit teszünk a közösségért, annyi ér az életünk

„A székelyudvarhelyi nőszövetség és az UNIFEM egyesület 2013-ban megszervezi az idei, köri nőszövetségi közgyűlést, amelyre szeretettel várjuk” – olvashattuk a meghívóban, amelyet székelyudvarhelyi nőtestvéreink küldtek el számunkra. Gyergyószentmiklósról a hozzánk csatlakozó tiszteletes asszonnyal, Andorkó Orsolyával összesen kilencen hallgatunk a hívó szóra, és vettünk részt május 11-én a több mint száz résztvevőt számláló konferencián, amely különösen rangos rendezvénynek bizonyult.

Megható, felemelő mozzanatokban bővelkedett a szombati nap, amely a zászlóanyák bevonulásával kezdődött. Simó Sándor esperes áhítata után következett a vándorabrosz átadása és Asztalos Klára UNOSZ-elnök levelének felolvasása. A közgyűlés munkálatai az elnöki beszámolót tartalmazták, majd a gyepesiek és az oklándiak adtak hírt tevékenységükről. Kedei Mózes helybeli tiszteletes feleségére, Delinkára emlékezett, akinek köszönhetően indult be 1998-ban a köri nőszövetségi tevékenység. A közgyűlésen tisztújítás történt, amelynek eredményeképpen a régi vezetőség újabb három évre nyert bizalmat.

A találkozó kiemelkedő mozzanata volt Székely Kinga-Réka homoródszentpéteri lelkész úr ünnepi prédikációja, amelyben életünk lényegének a közösségszolgálatot jelölte meg.

Borboly Melinda köszöntőjét a helybeliek Anyák-napi műsora követte, amely megható, szép pillanatokot jelentett a résztvevőknek. Ferenczi Enikő előadása méltó záró mozzanata volt a találkozóknak, ellátott jó tanácsokkal, segített jobban belelátni kríziseinkbe. Mindannyian értékes emberek vagyunk, ezzel az útravalóval távoztunk az előadástól, és erről a tartalmassá, kiemelkedően értékes és szép találkozóról. Köszönet érte a szervezőknek, a székelyudvarhelyi belvárosi gyülekezetnek, a köri vezetőségnek, elhivatott asszonytestvéreinknek, akik tevékenységükkel példázák: amennyit teszünk a közösségért, annyi ér az életünk.

MÁTHÉ GYÖNGYI

IFJÚSÁGI OLDAL

Hova megyünk a nyáron?

GERGELY NOÉMI

• Lassan kezdődik. Egyre többet süt a nap, egyre zöldebbek a fák, csalogat a langyos szél, perzsel a levegő, nyüzsg a város, ég a talpad, lüktet a zene, lángra lobban valami legbelül és hív, folyton hív a végtelenbe, a kalandokra, az életbe. Már meg sem lepődsz. Minden nyár így kezdődik. A táska már lassan be van csomagolva, a napszemüveg előkészítve, a gondolatok cikáznak, és a képzelet meg is érkezik a helyszínre, s már a sátorhúzás technikáin gondolkodik.

– Tusványos? EMI tábor? Várj, kitalálom... Te olyan művészibb fajta vagy... esetleg TIFF, vagy az Anonim

Torockó: ahol kétszer kel fel a Nap

fesztivál? Talán megkockáztatok még egy választói néptánc tábor – találgatta stoppostársa úti célját valahol Földvár felé fél úton, vagy akár a 67-es út szélén *Konferencia*. Bár ismerős szerzet volt a mellette autóra váró *Színjászó* – mintha valami rokoni, valami közös lenne bennük –, mégsem tudta eldönteni.

– Ó, azok a fesztiválok! Nem is tudnék választani közülük. Az én utam másfele tart. Egy kicsit csendesebb helyre megyek, bár fel fogjuk forgatni a falu életét rendesen. Neked viszont igazán nagy csomagod van: sok vastag ruha, sátor, hálózsák, pokróc... Csak nem a Fél-sziget az idei cél? Esetleg még nagyobb a tét, és a Szigetig meg sem állsz? Vagy szovátai kalandtúrára készülsz? Azt hallottam azok igazán különlegesek. – *Színjászó* örvendett a társaságnak, elég rég várt már egyedül.

– Azt hiszem kinőttem én már egy kicsit ezekből a vad dolgokból. Nem megyek én már olyan messze, bár

a programok igazán csábítóak. Én csak ide, nem messze szeretnék eljutni, egy csendes falu mellé letáborozni – mondta *Konferencia*, akin látszott, hogy idősebb kicsit *Színjászónál*. Egy hajszálnyival nyugodtabb, komolyabb, mélyebb mondanivalójú dolgok érdeklők.

– Igazán kíváncsivá tettél. De ne haragudj, még be sem mutatkoztam. Színjászó vagyok. Én Torockóra tartok. Idén ott gyülekezünk egy igazán különleges versenyre. Netán te is arra tartasz?

– Nem, én Marosvásárhely mellé megyek, pontosabban Jobbágyfalva mellé a Tünder Ilona-völgyébe. Én *Konferencia* vagyok. Örvendek a szerencsének! – *Konferenciát* nagyon elbűvölte *Színjászó* neve, úti célja és kisugárzása. Volt benne valami megfoghatatlanul csodálatos, szavai mögött szinte dübörgött a taps. – Milyen hely az a Torockó? Még sosem jártam ott. És milyen ez a rendezvény? Szinte látom rajtad, hogy meghatároz.

– Erre bizony ráhibáztál. Tudniillik: nem hiába *Színjászó* a nevem. A 17. találkozót szervezem Torockón. Unitárius fiataloknak. Tudod, Torockó ilyen szempontból különleges hely. Az ottani fiatalok igazán lelkesek, még csak most kóstolnak az egészbe bele, de legalább 500 társukat várják a nyáron. És ha látnád magát a helyet... Azok a házak, azok az utcák... Ilyent nem sűrűn látni. És ami még ritkább: Torockón kétszer kel fel a nap! – *Színjászó* szeme szikrázott, ahogyan mesélt. Tükröződött benne a torockói napkeltében ébredő fiatalok sokasága, a színdarabok kavalkádja, a közönség öröme, a találkozás szépsége.

Útban Tünder Ilona-völgye felé

Hát ez igazán izgalmasan hangzik. Ennyi fiatal mind a színháznak hódol?! Éreztem én, hogy te olyan művészféle vagy. Ezek szerint egészen festői helyszínt is találtál magadnak. Kétszer kel fel a nap? Ilyen nincs. Végigjártam én is egy pár települést Erdélyben, de kétszer napfelkeltét csak két külön nap láttam – *Konferencia* bölcs volt, tudta, hogy Erdély tájai a legcsodásabb meglepetéseket rejtik, de erre ő sem volt felkészülve.

– Nem olyan nagy boszorkányság ez – mosolyogta el magát *Színjászó*. – Egyszerű földrajzi adottság. Egy gyönyörű sziklás ormú hegy magaslik a falu mellett. A Székelykő. Mögüle bújik elő a nap, nem akárhogyan. Kétszer. El kell jönnöd, hogy megnézd! És egyébként is. Érdekel a színház? Szeretsz szerepelni? Tudod milyen kihagyhatatlan élmény csoportosan készülni, és bemutatni nálunk egy darabot? És közben még tanulhatsz is. Színházi fogások, cselek, játékok, igazi profi előadások, és természetesen, jó hangulat este a tábor-tűz mellett. Ott a helyed neked is! Látom, hogy hasonló tájakon utazol. De ne is haragudj meg. Folyton magamról beszélek. Meséj te is. Merre van ez a Tündér Ilona, és mivel vár téged?

– Jobbágyfalva mellett, igazán szép kis nyugodt völgyecske. Olyan igazi mesebeli. Lehet egyenesen a Tündér Ilona legenda helyszíne. Barátságos, elvonulásra alkalmas hely. Most már második éve jövök ide vissza, de nálad azért kicsit idősebb vagyok. Ez év augusztusában már a 37. *Konferencia* leszek. Sok, nehéz év áll a hátam mögött, de ezek a fiatalok valahogy minden évben megfiatalítanak. Érdekes, hogy nem találkoztunk hamarabb. Én is unitárius fiatalokat várok. Minden évben, szinte 200-an jönnek el. Itt általában az életről van szó, olyan dolgokról, melyek meghatároznak, körülvesznek, foglalkoztatnak. Idén több sátorban, több választható előadás és beszélgetés lesz az ajánlat. Zöme a lelkiség és hagyományos értékeink, és legfőképp az egyéni fejlődés témában lesz majd megtartva. Igazán nagy vetélkedő-döntő is lesz. Év Egylete már biztos odaért. Az ő feladata annak az előkészítése – *Konferencia* éveket fiatalodott miközben

mesélt. Gesztikulált, mutogatott, és kitöltötte a teret azzal a megfoghatatlan hangulattal, amit csak ő tud adni. *Színjászó* szinte látta a sátrak alatt gyülekező fiatalokat, a magasba emelkedő kezeket, szinte érezte, ahogy a tudás, az újdonság, az érdekesség, az előadások tartalma átszivárog a lelkébe.

– Ez óriási! S mindezt kint a természetben, sátrazva? S olyan könnyed érzéssel? Csak ti és senki más? – *Színjászón* látszott, hogyha nem másfele várnák, akár azonnal indulna.

– Pontosan. Együtt, családiásan, magunkért és egymásért. Látom, megtetszett a lehetőség...

– Szerintem zseniális. Mindenkinek ki kell próbálni ilyen dolgokat is. Azt hiszem, az élmény utolérhetetlen. Az igazság az, hogy máris átrajzolnám a stoppos táblám, de Torockót nem hagyhatom cserben. Augusztus eleje számomra már rég foglalt.

– De hisz, akkor minden tökéletes – *Konferencia* arcát egy bölcs, meleg mosoly töltötte el. – **Augusztus** hosszú, Torockó után, **23-a és 25-e** között Tündér Ilona-völgyébe még simán eljöhetsz.

– Hát, ha így áll – csillant fel *Színjászó* szeme – akkor Te is jobban jársz, ha először velem tartasz, **augusztus 1–4. között**. Ott a helyed a találkozón. Téged sok minden érdekel, pont a színház ne érdekelne? Gyere, töltsd fel ott, velünk, s majd közösen megyünk át Tündér Ilonához, a völgybe. Meglátod, így lesz igazi az idei nyár!

– Azt hiszem, meggyőztél. Valami érdekes tűzgyulladt *Konferencia* szemében és már nem is gondolkodott, csatlakozott *Színjászó* útjához, hogy Torockón kezdve a nyarat, együtt járják végig Tündér Ilona-völgyéig. – Azt a két napfelkeltét mindenképpen látnom kell!

A táská már lassan be van csomagolva, a nap-szemüveg előkészítve, a gondolatok cikáznak, és a képzelet meg is érkezik a helyszínre, s már a sátorhúzás technikáin gondolkodik. *Színjászó* és *Konferencia* már elindultak, és tudják, merre tartanak.

Na – és Te hova mész a nyáron?!

Rejtvényeinkben Szentiváni Mihály *Vértanú* című verséből rejtettünk el egy részletet.

Vízszintes: 1. **Az idézet első része.** 13. Törvényszéki okmány. 14. Népi hangszer. 15. Betört ablakot javít. 16. Gallium vegyjele. 17. Magyar költő (Mihály). 18. Földre hajít. 19. Páral. 20. Van ilyen szeg is. 22. Nem azon! 23. Parancsoló. 24. Orosz úrállomás volt. 25. Menyétféle ragadozó. 26. Apró élősködő.

28. Gyalult felületű. 29. Teherautó felirat. 30. Hosszú morzejel. 31. Erkölcstan. 33. Jó ..., köszönés. 35. Lapos edény. 36. Sebez. 39. Táncmulatság. 42. Arra a helyre helyezkedik. 43. Hájás. 44. Régi török súlymérték. 47. Nyakmelegítő. 49. Arra a helyre jegyző. 52. ... culpa. 53. Kis énekesmadár. **55. Az idézet második része.**

Függőleges: 1. Nagyméretű, argóban. 2. Tétel bizonyítása. 3. Originális. 4. Tigris és oroszlán keresztezéséből származó állat. 5. Vulkán az Antarktiszon. 6. Francia bíboros volt. 7. Mart szélekl! 8. Arra a helyre. 9. Ásványi fűszer. 10. Armstrong hangszere. 11. Fanyar erdei gyümölcs. 12. Külföldről árut behoz. 16. Görög betű. 17. Vár Székelyvarság közelében. 20. Koreai autómárka. 21. Kapus. 27. Dédszülő szüleje. 32. Kicsi ..., de erős. 34. Hazárd kártyajáték. 37. Hasad a tó jege. 38. Zenész hármas. 40. Földet forgat. 41. Togó fővárosa. 43. A panasz szava. 45. Részesül valamiből. 46. Török tisztíró volt. 48. Esőn álló. 50. Német és olasz autójel. 51. Véd. 54. Angol fiúnév.

Vízszintes: 1. **Az idézet harmadik része.**

13. Nagy ijedség. 14. Amerikai cigaretta márka. 15. A Nemzet Színésze (Géza). 16. Ehetetlen gomba. 17. Orosz folyó. 18. Én, latinul. 19. ... iacta est, latin szállóige. 22. Román bank volt Erdélyben. 25. Becézett Lajos. 27. Napszak. 28. ...-ce, kínai filozófus volt. 29. Gyuladás. 30. Szénhidrogén-féleség. 32. Traktor szánt vele. 34. Becézett Antal. 35. Kópia. 37. Járom. 39. Modális hangsor. 40. ... István, erdélyi magyar író volt. 41. Alumínium vegyjele. 42. ... Vegas. 43. Régi mezőgazdasági eszköz. 46. Deli, vitéz férfi. 47. Hosszú morzejel. 48. Feuchtwanger német író személynéve. 50. Pozitív elektród. 52. Korondi fazekasok alapanyaga. **54. Az idézet negyedik része.**

Függőleges: 1. Észbeli képesség. 2. Ijesztgetés. 3. Mindent leüt egy golyóval a tekében. 4. Pataki Attila zenekara. 5. Angol nap. 6. Idős. 7. Portugál gyarmat volt Indiában. 8. Antilop-fajta. 9. Felesleges cicoma. 10. Becézett Zsófia. 11. Alkonyati. 12. Direkttermő szőlőfajta. 20. Igeköti. 21. Atomtömegegység, röviden. 23. Karó. 24. Finn mobiltelefon-márka. 26. Várpalota része. 29. Csonkai múzsa volt. 31. Nagy kártyalap. 32. Kiszárad a forrás. 33. Izgalmas történet. 36. Kármán ..., híres magyar tudós, feltaláló volt. 37. Bizony, a Halotti beszédben. 38. Balaton-parti helység. 40. Fasor. 41. Méneséről híres magyar település. 44. Ilyen írás az ogam. 45. Tyúkbeszéd. 47. Kínai filozófiai tan. 49. Tiltás. 51. Adás közepe! 53. Konyha része!

FORRAI TIBOR

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Márkó László (médiareferens)
Szombatfalvi József (honlap)
Vass Károly (közösségi oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Búcsú az iskolától

• Századfordulós hangulat, estélyi ruhák, frakkok, a magyar opera művészeinek előadása, reneszánsz táncok és Hobo. Körülbelül így lehetne összegezni a János Zsigmond Unitárius Kollégium által harmadik alkalommal szervezett Udvari Bált.

Vannak, akik megkérdőjelezik ennek jogosultságát, azt mondják róla, hogy elavult és semmi értelme báli ruhába öltöztetni az iskola udvarát, mert a fiataloknak úgy sem erre van szükségük. De nekik csak azt tudom mondani, hogy kérdezzék meg a maturandusokat – majd ők elmondják, hogy mit éreztek tánc közben, az oklevelek átadásakor vagy akár Földes László előadása alatt. Ki tudna elképzelni ennél szebb búcsút az iskolától?

Elsőéves egyetemistaként boldogan térek vissza iskolámba, mert életem legszebb éveit töltöttem itt. Az Udvari Bálon pedig már minden lehetséges tisztségben részt vettem: XI-es koromban az első báltervező

veznek valamit, neked tapsol a közönség, te vagy az, aki befejezted az iskolát, és egy új lépést teszel életedben. Nehéz a búcsú ugyan, de az ilyen események teszik szebbé, könnyebbé. Évek múlva pedig ezekre fo-

csapat tagja voltam, egy évvel később maturandusként táncoltam, idén pedig külső szemlélőként álltam az iskola udvarán. Volt osztálytársaimmal találkozóan azon nosztalgiaztunk, hogy milyen jó volt egy évvel ezelőtt ugyanott állni, mint a mostani végzősök. A bál volt az, ami a legjobban megmaradt emlékeztünkben. Bár hosszasan és nehezen tanultuk meg a táncot, a maturandus napja minden fáradságot kárpótolt. Nagyon jó dolog azt érezni, hogy miattad szer-

gunk a legszívesebben visszagondolni. Senki nem fog emlékezni az iskolapadban eltöltött hosszú órákra, hanem ezek a boldog percek jutnak majd eszünkbe, mikor arra gondolunk, hogy milyen szépek voltak az Unitárius Kollégiumban töltött évek.

POLACSEK PÉTER

Bíró István felvételei

Afke van Aller diák (Wassenaar, Hollandia), **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Boros János** egyházköri felügyelőgondnok (Brassó), **Bulbuka Csaba** gépkocsivezető (Kolozsvár), **Dimény Csilla Júlia** egyházköri nőszövetségi elnök (Alsófelsőszentmihály), **Felhős Szabolcs** szórványgondnok (Vásárosnamény), **Jo Green** teológiai hallgató (Berkeley, AEÁ), **Kisgyörgy Zoltán** újságíró (Sepsiszentgyörgy), **Kiss Pap Ilka** ny. tiszteletes asszony (Csíkszereda), **Kiss Sándor Lóránd** lelkész (Szőkefalva), **Kovács Mária** művészettörténész (Marosvásárhely), **Máthé Gyöngyi** magyartanár (Gyergyószentmiklós), **Mátyás E. Zita** magyartanár (Szőkefalva), **Miklós Boglárka** tanítónő (Csíkszereda), **Mikó Zsuzsanna** gyógypedagógus, vezető óvónő (Kolozsvár), **Oláh Orsolya** pszichológus, óvónő (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész, **Péterfi Sándor** lelkész (Küküllődombó), **Pócsi Gábor** jegyző (Kocsord), **Polacsek Péter** egyetemi hallgató (Kolozsvár), **Román Mónika** pszichológus (Kolozsvár), **Román Sarolta** diák (Kolozsvár), **Simó Melinda** pszichológus (Homoródjánosfalva), **Solymosi Zsolt** lelkész, vallás tanár (Kolozsvár), **Udvari Margit** egyházköri nőszövetségi jegyző (Magyarsáros), **Ütő Gusztáv** képzőművész (Sepsiszentgyörgy)